

Jaarverslag en jaarrekening
over het boekjaar 2013
van Kerk in Actie Protestantse Kerk in Nederland

Uitgebracht door:
Bestuur van de dienstenorganisatie van de Protestantse Kerk in Nederland
Utrecht, 12 mei 2014

**Rapport kleine synode
d.d. 20 juni 2014
VA 14-02**

Inhoudsopgave

Voorwoord programmamanager Kerk in Actie		
1	Inleiding	4
2	Kerncijfers	5
3	Activiteiten programmalijnen	5
4	Begroting 2014	6
5	Bestuur en directie	7
	<i>Verantwoordingsverklaring</i>	<i>7</i>
	<i>Verslag bestuur en directie</i>	<i>9</i>
	<i>Kort verslag bestuursvergaderingen 2013</i>	<i>12</i>
6	Vrijwilligers en personeel	15
7	Risicobeheersing	16
8	Duurzaamheid	19
9	Financiën	22
	<i>Continuïteitsreserve</i>	<i>22</i>
	<i>Reserves en fondsen</i>	<i>22</i>
	<i>Resultaat Kerk in Actie 2013</i>	<i>24</i>
	<i>Bestedingsratio's</i>	<i>26</i>
10	Jaarrekening 2013 Kerk in Actie	28
	<i>Balans (na resultaatverwerking)</i>	<i>28</i>
	<i>Staat van baten en lasten</i>	<i>29</i>
	<i>Resultaatverdeling</i>	<i>31</i>
	<i>Kasstroomoverzicht</i>	<i>32</i>
	<i>Waarderingsgrondslagen</i>	<i>33</i>
	<i>Toelichting op de balans</i>	<i>38</i>
	<i>Toelichting op de baten en lasten</i>	<i>45</i>
	<i>Personeelskosten Kerk in Actie</i>	<i>53</i>
	<i>Kosten directie en bestuur</i>	<i>54</i>
	<i>Verantwoordingen ten behoeve van de samenwerkende hulporganisaties (SHO)</i>	<i>55</i>
11	Overige gegevens	57
	<i>Vaststelling</i>	<i>58</i>
	<i>Gebeurtenissen na balansdatum</i>	<i>58</i>
	<i>Controleverklaring van de onafhankelijke accountant</i>	<i>59</i>

Voorwoord programmamanager Kerk in Actie

Verlangen naar een betere wereld

Het is januari 2013. Na een halve dag rijden door een prachtig berglandschap kom ik aan bij United Mission Nepal (UMN), een partner van Kerk in Actie waar ik enkele uren te gast ben. Ondanks de prachtige natuur is het leven voor de mensen in Nepal zwaar. In ruim tachtig procent van alle gezinnen in het Doti-district is de man afwezig. Veel mannen werken in Noord-India als arbeidsmigrant. De vrouwen staan er alleen voor, en verzetten thuis veel werk. De kinderen zijn vaak ondervoed door tegenvallende oogsten en een eenzijdig voedselpatroon.

In Sanagaon, een klein dorp, bezoek ik twee gezinnen. Deze gezinnen hebben geen eigen landbouwgrond en de mannen raakten tijdens hun arbeidstijd in Noord-India besmet met het hiv-virus. Deze gezinnen krijgen van UMN enkele geiten om een fokprogramma mee op te zetten. Geitenmelk en geitenvlees zijn geliefd en geiten zijn een populair bezit in Nepal. De verkoop van de geiten is voor deze mensen een belangrijke aanvulling op hun inkomen. De ontmoeting met deze gezinnen maakt me vastbesloten om wegen te blijven zoeken zodat de United Mission Nepal namens Kerk in Actie deze mensen kan blijven voorzien van geiten, zodat ze een inkomen kunnen verwerven.

De ontmoeting met deze gezinnen blijft me de rest van 2013 bij: in gesprekken met diaconieën en in ontmoetingen met zwo-commissies of particuliere donateurs. Kerk in Actie levert de geiten aan deze Nepalese gezinnen namens de plaatselijke gemeenten van de Protestantse Kerk in Nederland. Deze directe verbinding met de 1800 gemeenten van de Protestantse Kerk maakt de positie van Kerk in Actie bijzonder.

Kerk in Actie is geen goed doel: Kerk in Actie is het werk van de kerk zélf. De generale synode van de Protestantse Kerk in Nederland geeft Kerk in Actie opdracht om het missionaire, diaconale en zendingswerk van de plaatselijke gemeenten te realiseren. Dit mandaat geeft unieke kansen voor verbinding en samenwerking met kerken en geloofsgemeenschappen over de hele wereld.

Het jaar 2013 was het eerste jaar van een nieuwe beleidsplanperiode voor de dienstenorganisatie van de Protestantse Kerk. De synode stelde in dit nieuwe beleidsplan uitdagende doelen vast voor Kerk in Actie. Zo kreeg Kerk in Actie de opdracht te werken aan een stabilisering van de inkomsten. Het werven van fondsen is geen doel op zich, maar is belangrijk om zoveel mogelijk projecten in Nepal en andere delen van de wereld te kunnen blijven realiseren.

Kerk in Actie verantwoordt in dit jaarverslag de activiteiten en de besteding van de fondsen in 2013. Ik dank iedereen die zich vorig jaar heeft ingezet voor het werk van Kerk in Actie, of dat nu in de plaatselijke gemeente, in Utrecht of in het buitenland was.

Kerk in Actie is een beweging van mensen en diaconieën van de Protestantse Kerk in Nederland. Kerk in Actie geeft handen en voeten aan het verlangen van de kerk naar een betere wereld. Dit kan alleen dankzij alle diaconieën en donateurs die zich herkennen in de missie van Kerk in Actie. Uw betrokkenheid en gebed is nodig, ook in 2014!

Evert Jan Hazeleger
Programmamanager Kerk in Actie

Inleiding

Colofon

Naam en vestigingsplaats:

Kerk in Actie
Postbus 456
3500 AL Utrecht
Telefoon: (030) 880 14 56
Fax: (030) 880 14 57
E-mail: info@kerkinactie.nl
Internet: www.kerkinactie.nl
Bezoekadres: Joseph Haydnlaan 2a, 3533 AE Utrecht

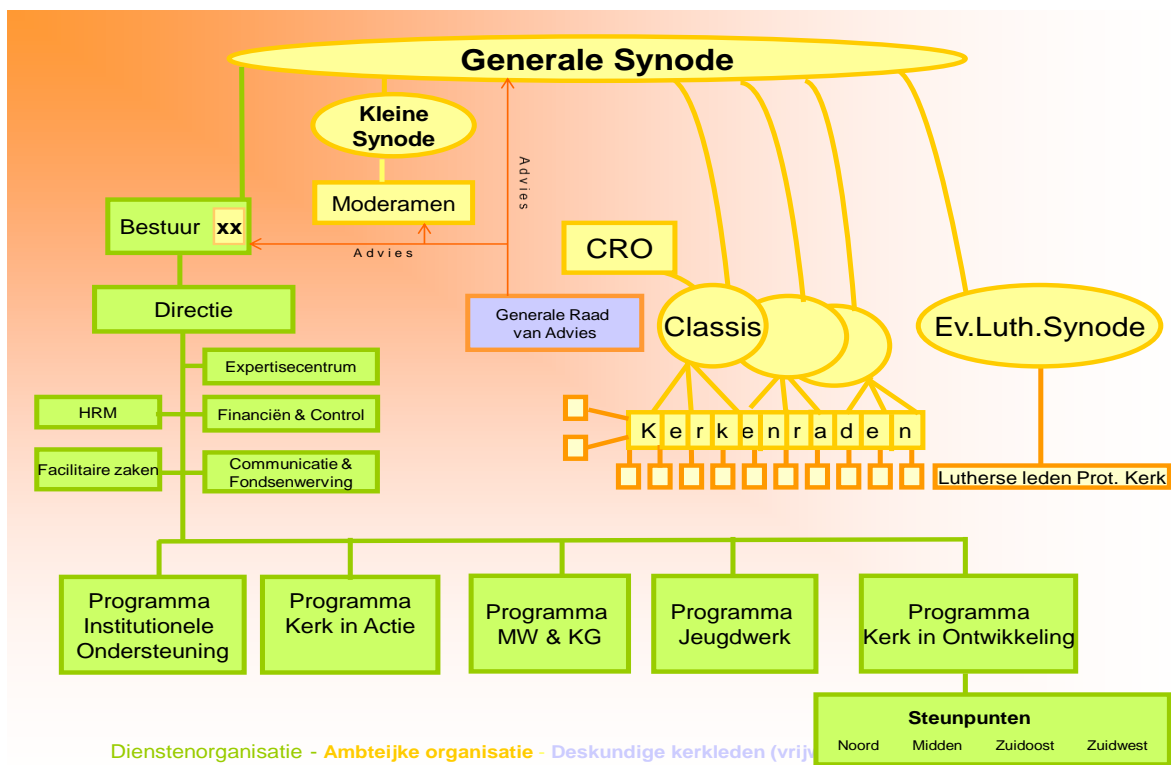
Missie Kerk in Actie

Als onderdeel van de Protestantse Kerk verbindt Kerk in Actie christenen wereldwijd en stimuleert hen in het omzien naar elkaar. Daartoe ondersteunt Kerk in Actie zending en (wereld)diaconaat als een eigen taak van de gemeenten en de kerk en voert dat gedeeltelijk namens de gemeenten uit. Wederkerigheid en participatie zijn daarbij belangrijke aandachtspunten. Op het gebied van werelddiaconaat en ontwikkelingssamenwerking werkt Kerk in Actie samen met ICCO. Kerk in Actie maakt, met een eigen invalshoek, deel uit van de brede beweging van (protestantse) christenen die geloof, hoop en liefde willen delen met anderen. Kerk in Actie zet zich in voor de meest kwetsbare mensen en voor een rechtvaardiger wereld. Het doel van het werk is ten diepste om getuigen te zijn van de liefde van Jezus Christus en van het komende Rijk van God.

Kerk in Actie binnen de dienstenorganisatie van de Protestantse Kerk in Nederland

De generale synode van het kerkgenootschap de Protestantse Kerk in Nederland laat zich, overeenkomstig ordinantie 11 artikel 18 lid 1 en 2 van de kerkorde, voor de verzorging van de generale financiën van de kerk bijstaan door het bestuur van de dienstenorganisatie, die de aan zijn zorg toevertrouwde vermogensrechtelijke aangelegenheden van de Protestantse Kerk in Nederland beheert. Een deel van de activiteiten van de dienstenorganisatie wordt uitgevoerd onder de naam Kerk in Actie van de Protestantse Kerk in Nederland.

Het organogram van de Protestantse Kerk in Nederland met haar dienstenorganisatie kan als volgt in kaart worden gebracht:

Kerncijfers

De kerncijfers geven een beknopte weergave van de financiële gang van zaken van Kerk in Actie.

Kerncijfers Kerk in Actie	Norm minimaal - maximaal	Begroting 2014	Rekening 2013	Begroting 2013	Rekening 2012	Rekening 2011
Balanstotaal in € 1.000			0		28.679	36.957
Resultaat		-1.534	-4.619	-1.625	-8.589	-2.914
Bestemmingsreserves (excl. Noodhulp) in %	25-35%	22%	27%	28%	26%	29%
Baten in € 1.000		26.495	31.414	28.688	28.718	39.173
Lasten in € 1.000		28.029	36.033	30.313	37.307	42.087
Bestedingspercentage baten		92,6%	104,0%	92,6%	116,2%	93,9%
Bestedingspercentage lasten		87,5%	90,6%	87,6%	89,5%	90,5%
Kosten fondsenwerving in %	9% - 12,5%	12,5%	11,7%	12,5%	13,9%	13,7%
Kosten beheer & administratie in %		3,4%	2,9%	3,4%	2,9%	2,4%
Personele lasten in € 1.000		3.076	3.498	3.087	3.493	3.315
Ziekteverzuim in % (begroot is Falkenom)		4,00%	4,25%	4,00%	8,48%	8,38%
Basisformatie in fte		28,8	32,1	32,0	33,0	33,5
Bijzondere formatie in fte		4,0	5,1	7,7	6,9	7,7

Activiteiten programmalijnen

Het werk van Kerk in Actie wordt uitgevoerd binnen de programma's Zending, Werelddiaconaat en Diaconaat binnenland. In het programma Werelddiaconaat worden ook de activiteiten op het gebied van Noodhulp, Kinderen in de Knel en FairClimate verantwoord.

Een uitgebreid verslag van de activiteiten 2013 en de bereikte resultaten is terug te vinden in een apart jaarverslag over 2013, welke mede dient als publieke verantwoording van de activiteiten in 2013 van Kerk in Actie.

In dit verslag is tevens een verkorte weergave opgenomen van de cijfers uit de jaarrekening 2013. Het uitgebreide jaarverslag 2013 is terug te vinden op www.kerkinactie.nl.

Begroting 2014

In het uitgebreide jaarverslag 2013 wordt in het hoofdstuk Beleid en strategie nader ingegaan op ontwikkelingen en plannen voor de komende jaren. Tevens is op de website het jaarplan voor 2014 terug te vinden.

In de vergadering van de kleine synode van 29 november 2013 werd de begroting 2014 (VA 13-12) van Kerk in Actie van de Dienstenorganisatie van de Protestantse Kerk in Nederland vastgesteld.

De begroting 2014 van Kerk in Actie luidt als volgt:

Baten (x € 1.000)	Begroting 2014		Begroting 2013	
		%		%
Baten uit eigen fondsenwerving	25.046	94,5	26.753	93,3
Verplichte bijdragen van gemeenten	450	1,7	450	1,6
Baten uit acties van derden	570	2,2	570	2,0
Bijdragen voor dienstverlening	155	0,6	320	1,1
Baten uit beleggingen	195	0,7	365	1,3
Overige baten	80	0,3	230	0,8
Totaal beschikbaar voor doelstelling	26.495	100	28.688	100

Lasten (x € 1.000)	Begroting 2014		Begroting 2013	
		%		%
Besteed aan doelstellingen				
<i>Programmalijnen:</i>				
Zending	8.977	32,0	9.689	32,0
Werelddiakonaat	13.650	48,7	15.038	49,6
Diaconaat binnenland	1.910	6,8	1.853	6,1
	24.537	87,5	26.580	87,7
Werving baten				
Kosten eigen fondsenwerving	2.550	9,1	2.707	8,9
Kosten Beheer en Administratie				
Aandeel kosten ondersteunende afdelingen	942	3,4	1.027	3,4
Totaal besteedbaar voor doelstelling	28.029	100	30.313	100
Totaal resultaat	-1.534		-1.625	
Resultaatverdeling:				
Bestemmingsreserves	-1.534		-923	
Bestemmingsfondsen	0		-702	
	-1.534		-1.625	

Bestuur en directie

Dit hoofdstuk bestaat uit een formeel door het bestuur vastgestelde verantwoordingsverklaring in overeenstemming met de eisen van het CBF over de principes van goed bestuur. Hiernaast zijn de samenstelling van moderamen, bestuur en directie, de bezoldiging, het rooster van aftreden en de nevenfuncties van het bestuur vermeld. Bovendien is een kort verslag opgenomen van de meest actuele zaken vanuit de gehouden bestuursvergaderingen in het jaar 2013.

Verantwoordingsverklaring

Toezicht houden

Rechtspersoonlijkheid en taken dienstenorganisatie

De generale synode van de Protestantse Kerk in Nederland onderhoudt ten behoeve van de arbeid van de kerk een dienstenorganisatie. Deze dienstenorganisatie is een kerkelijke instelling en bezit, als zelfstandig onderdeel van de kerk, rechtspersoonlijkheid.

De generale synode laat zich in haar arbeid bijstaan door een bestuur van de dienstenorganisatie. Dit bestuur geeft leiding aan de dienstenorganisatie binnen het raamwerk van de kerkorde en ordinanties van de Protestantse Kerk in Nederland en de generale regelingen behorende bij deze kerkorde. In de generale regeling voor de dienstenorganisatie zijn de taken, werkwijze en bevoegdheden vastgelegd van het bestuur en de directie van de dienstenorganisatie.

Code goed bestuur voor goede doelen

Het bestuur en de directie van de dienstenorganisatie van de Protestantse Kerk in Nederland onderschrijven de Code Goed Bestuur voor Goede Doelen en handelen hiernaar in overeenstemming met een aantal ontwikkelde codes als de Code Wijffels, de Code Tabaksblatt en het begrip 'good governance'. Dit duidt op een goede bestuurlijke inrichting van een onderneming en de uitvoering van goed ondernemerschap, waaronder begrepen integer en transparant handelen, een goed toezicht hierop en het afleggen van verantwoording over het uitgeoefende toezicht.

Gedragscodes fondsenwerving

Met betrekking tot de fondsenwerving bestaat geen formeel vastgestelde gedragscode. De normen voor ons handelen worden ons aangereikt vanuit het Evangelie en de kerkorde. Deze normen zijn scherper geformuleerd dan (de meeste) gedragscodes. Zo worden loterijen beschouwd als ethisch ongewenst en doen wij daaraan niet mee, wat betreft de eigen projecten.

De fondsenwerving vindt voor een belangrijk deel plaats door de plaatselijke diaconieën en ZWO-groepen (zending, werelddiaconaat en ontwikkelingssamenwerking). Deze groepen hebben een regulerend effect omdat zij zeer betrokken en kritisch zijn. Voordat er ethische of zelfs wettelijke normen overschreden worden, reageren zij direct op uitlatingen van Kerk in Actie of vanuit de Protestantse Kerk in Nederland.

Taken en verantwoordelijkheden van bestuur en directie dienstenorganisatie

Het bestuur heeft onder meer tot taak het (doen) voorbereiden, uitvoeren en toezien op het door de kleine synode vastgestelde beleid voor de dienstenorganisatie, de zorg voor de vermogensrechtelijke aangelegenheden van de dienstenorganisatie en het beheren van het vermogen van de Protestantse Kerk in Nederland. Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor de naleving van alle relevante wet- en regelgeving en voor het beheersen van de risico's, verbonden aan het uit te voeren werk van de kerk. Het bestuur rapporteert hierover aan de kleine synode.

De directie is belast met de beleidsmatige voorbereiding en uitvoering van bestuursbesluiten en met de dagelijkse leiding en organisatie van de dienstenorganisatie. De taken zijn bepaald in het directiestatuut dat door het bestuur van de dienstenorganisatie is vastgesteld. Tevens wordt hierin aangegeven welke bestuursbevoegdheden aan de algemeen directeur zijn gemandateerd.

Besteding van middelen

Vorbereiding, uitvoering en evaluatie beleidsplanning

Het beleidsplan voor de dienstenorganisatie wordt voorbereid door het moderamen van de generale synode en het bestuur van de dienstenorganisatie. Zij doen dit zelf of laten dit doen en bieden het gezamenlijk aan ter behandeling bij de generale synode. De generale synode dient het beleidsplan vast te stellen.

De uitvoering van het beleidsplan wordt jaarlijks geëvalueerd door moderamen en bestuur gezamenlijk, op basis waarvan besloten kan worden een voorstel tot bijstelling van het beleidsplan voor te leggen aan de generale synode. Het beleidsplan 2013 – 2016 is door de synode in 2012 vastgesteld.

Over de ontwikkeling uit het beleidsplan heeft op het onderdeel 'pioniersplekken' een presentatie plaatsgevonden in de novembervergadering van de generale synode.

Beheersingsproces

Volgens artikel 11 van de generale regeling geschiedt de uitvoering van de werkzaamheden van de dienstenorganisatie, gericht op (externe) dienstverlening, zoveel mogelijk in de vorm van projecten. Het beheersingsproces binnen de 'planning- en controlcyclus' van de organisatie is gebaseerd op de onderdelen Plan (*plannen*), Do (*uitvoeren*), Check (*meten*) en Act (*analyse en bijsturen*).

Met ingang van 2008 is de inrichting en werkwijze van het uit te voeren werk vastgelegd in een nieuwe programmatische organisatiestructuur (zie het organogram in dit jaarverslag), waarin programmatisch en projectmatig werken de uitgangspunten zijn. Deze structuur is geëvalueerd bij de totstandkoming van het beleidsplan 2013 – 2016 maar blijft goed hanteerbaar voor deze periode.

De (financiële) besturingsfilosofie geeft het management van de dienstenorganisatie de bouwstenen voor een adequate sturing van het geplande uit te voeren werk en - indien nodig - correctie hierop. In 2009 is het rapport '*Scoren in de Kerk*' door het bestuur vastgesteld. Vanuit de missie, visie en de strategische doelstellingen zijn hierin succesfactoren en prestatie-indicatoren voor de dienstenorganisatie bepaald, die zijn opgenomen in een Balanced Scorecard. Deze methodiek blijkt een waardevol instrument voor het management, zowel voor financiële als inhoudelijke monitoring en wordt ook in de nieuwe beleidsplanperiode gehandhaafd. Uiteraard zijn de BSC's aangepast naar aanleiding van het nieuwe beleidsplan.

De financiële huishouding is gelukkig op orde. De interne risicobeheersings- en controlesystemen functioneren en geven een solide basis voor rapportage en bijsturing bij gewijzigde omstandigheden. Het verhogen van transparantie en het verminderen van de omvang van de jaarverslaggeving worden door de besluitvorming in het kader van het project DOET gerealiseerd. Met betrekking tot interne beheersing van de projectbestedingen van Kerk in Actie is verbetering nodig.

Verantwoording

De jaarlijks door het bestuur uit te brengen begrotingen en jaarrekeningen worden vastgesteld door de kleine synode. De vaststelling van de jaarrekening met een controleverklaring van een onafhankelijke accountant strekt tot decharge van het bestuur ter zake van het door hem gevoerde beheer. De jaarstukken worden opgesteld volgens de Richtlijn Fondsenwervende Instellingen (650) van de Raad voor de Jaarverslaggeving, mede vanwege het feit dat de dienstenorganisatie het CBF-keurmerk heeft ontvangen voor de activiteiten van Kerk in Actie. Het bestuur brengt hierover een afzonderlijke verantwoording uit. De jaarverslagen en jaarrekeningen, evenals de begrotingen, zijn opvraagbaar en staan integraal op de website van de Protestantse Kerk.

De directie verantwoordt minimaal per 4 maanden aan het bestuur de realisatie en voortgang van de uitvoering van de vastgestelde jaarplannen en begrotingen. Het verantwoordingsproces in het jaar 2013 is uitgevoerd conform de gehanteerde regelgeving en de hierover gemaakte afspraken. Over de financiële resultaten is vanaf maart 2013 maandelijks gerapporteerd.

(Extern) toezicht

Naast het externe toezicht van het Centraal Bureau Fondsenwerving inzake het keurmerk voor een verantwoorde fondsenwerving wordt de controle uitgevoerd door PricewaterhouseCoopers Accountants NV te Utrecht. Deze certificerende accountant wordt aangewezen door de kleine synode. Tevens woont de onafhankelijke externe accountant de vergaderingen bij van de door het bestuur ingestelde auditcommissie.

De auditcommissie ondersteunt het bestuur van de dienstenorganisatie bij het uitvoeren van de verantwoordelijkheden op het toezichtterrein. In 2008 werd daarvoor een auditreglement vastgesteld. Met ingang van 2013 wordt gewerkt met één auditcommissie voor het geheel van het werk van de Protestantse Kerk in Nederland. De commissie wordt met ingang van 2013 gevormd door drie externe leden, de heren J-D. de Geer, B. Trouwborst en H.J. Haverkamp en twee bestuursleden, de heren G-J. Kramer en P. Schreuder. De overige leden zijn de algemeen directeur, het hoofd van de afdeling F&C en twee afgevaardigden namens de accountant.

De commissie besprak op 6 mei 2013 de jaarverslagen 2012. Op 23 september 2013 werden de conceptbegrotingen 2014 besproken. De commissie adviseerde positief over de jaarverslagen en de begrotingen. De punten waarvoor ook de aandacht van de commissie werd gevraagd waren het reglement en het rooster van aftreden, de ontwikkelingen nieuwbouw Hydepark/Roosevelthuis, het 'ontzorgen' gemeenten inzake kerkgebouwen, Kerk in Actie – ICCO en de vorming van het Shared Service Center.

Omgang met belanghebbenden

De dienstenorganisatie streeft naar een transparante en open communicatie met alle belanghebbenden.

Belanghebbenden

De Protestantse Kerk kan gezien worden als een van de grootste vrijwilligersorganisaties van Nederland. Iedere vrijwilliger of ieder gemeentelid is een belanghebbende en kan op verschillende manieren contact hebben met de dienstenorganisatie van de Protestantse Kerk in Nederland (vrijwilliger, ambtsdrager, kerkrentmeester, diaken, predikant, donateur enzovoorts). Al die contacten hebben tot gevolg dat er verschillen zijn in de wijze waarop gecommuniceerd wordt, de vormen en de periodiciteit daarvan.

De Protestantse Kerk heeft contact met andere belanghebbende organisaties zoals gelieerde instellingen (SKG, Kerk en Wereld, PThU, Stichting de Zending enzovoorts), modale organisaties (IZB, GZB, HGJB), belangenverenigingen (VKB, Federatie van Diaconieën enzovoorts). Ook worden er contacten onderhouden met internationale organisaties zoals de Wereldraad van Kerken, ACT, WCRC, LWF, CEC enzovoorts en met partnerkerken.

De begrotingen, jaarverslagen en de jaarrekeningen zijn opvraagbaar en direct beschikbaar via het internet.

Klachten

Op basis van artikel 15 van de generale regeling dienstenorganisatie is een klachtenprocedure, evenals een klachtenformulier, opgesteld. Beide zijn beschikbaar via de website.

In zijn vergadering van 13 januari 2014 en 10 februari 2014 werd de klachten die in 2013 zijn ontvangen aan het bestuur voorgelegd. De bestuursleden namen kennis van de reacties.

Alle leden van het bestuur en directie van de dienstenorganisatie van de Protestantse Kerk in Nederland hebben deze verantwoordingsverklaring onderschreven en ondertekend op 12 mei 2014.

Verslag bestuur en directie

Benoemingen bestuur en directie dienstenorganisatie

Het bestuur bestaat uit zes leden. De leden van het bestuur worden benoemd en ontslagen door de generale synode:

- vier leden van het bestuur worden – op aanbeveling van het bestuur en gehoord hebbende het moderamen (dagelijks bestuur generale synode) – benoemd uit de leden van de kerk;
- de beide andere leden zijn afkomstig uit het moderamen: de scriba (bezoldigd bestuurder) en een ander daartoe aangewezen lid van het moderamen.

De onder a. vermelde bestuursleden worden benoemd voor een periode van vier jaar; ze kunnen eenmaal voor een aansluitende periode worden herbenoemd. De onder b. vermelde bestuursleden worden benoemd voor de duur van hun zittingstijd in het moderamen. Conform het bepaalde in de generale regeling dienstenorganisatie vermijden de leden van het bestuur in hun functioneren elke schijn van belangenverstrengeling.

Het bestuur draagt de dagelijkse leiding van de dienstenorganisatie op aan een algemeen directeur, die wordt benoemd door de generale synode uit de leden van de kerk en op gezamenlijke voordracht van het bestuur van de dienstenorganisatie en het moderamen van de generale synode.

Profiel bestuurder

Van een bestuurslid wordt verwacht dat zij/hij:

- belijdend lid is van de Protestantse Kerk in Nederland;
- kennis heeft van kerkelijke structuren en culturen in de breedte van de Protestantse Kerk in Nederland;
- ruime ervaring heeft met het (bedrijfsmatig) aansturen van grote en complexe organisaties;
- oog heeft voor veranderingen in kerk en maatschappij en deze weet te vertalen naar het functioneren van kerk en dienstenorganisatie.

De generale synode wijst, gehoord het bestuur, de voorzitter en secretaris van het bestuur aan. Afhankelijk van de samenstelling van het bestuur wordt gezocht naar specifieke ervaring en deskundigheid.

Samenstelling moderamen van de generale synode per 31 december 2013

Ds. K. van den Broeke, preses

Dr. A.J. Plaisier, scriba

Mw. Mr. M. Engelbert-Clarenbeek (ouderling en eerste assessor)

Dhr. B. van Bokhoven (ouderling-kerkrentmeester)

Dhr. F. Pasveer (diaken)

Samenstelling Bestuur en Directie van de dienstenorganisatie per 31 december 2013

Bestuur

Ir. G-J. Kramer, voorzitter

G. Prins, secretaris

Mr. P. Schreuder

G.L. Westerveld

Ds. A.J. Plaisier, vanuit het moderamen van de generale synode

B. van Bokhoven, vanuit het moderamen van de generale synode

Na een zittingstermijn van 8 jaar eindigde per 31 december 2013 het bestuurslidmaatschap van dhr. Kramer. In de novembervergadering benoemde de generale synode mevr. G. Prins tot voorzitter van het Bestuur van de dienstenorganisatie, ingaande per 1 januari 2014. In de vacature, ontstaan door het vertrek van dhr. Kramer, benoemde de generale synode mr. W. van Leussen.

Directie

H. Feenstra, algemeen directeur

Ds. E. Overeem, adjunct directeur; eind november emeritaat.

Met ingang van 1 januari 2014 zijn twee leden van het managementteam, mevr. P.J.E. van den Bosch en dhr. J.P. van Ark, belast met de rol van adjunct directeur.

Bezoldiging moderamen

De leden van het moderamen van de Protestantse Kerk in Nederland ontvangen geen bezoldiging, met uitzondering van de scriba, dr. A.J. Plaisier. De scriba wordt gesalarieerd conform de arbeidsvoorwaardenregeling van de Protestantse Kerk in Nederland, welke is afgeleid van de beloningen die de rijksoverheid hanteert voor de ambtelijke salarissen. Aan de leden van het moderamen zijn geen leningen, voorschotten of garanties verstrekt.

Bezoldiging bestuur

Conform de generale regeling dienstenorganisatie artikel 3, lid 9 genieten de leden van het bestuur van de dienstenorganisatie van de Protestantse Kerk in Nederland geen beloning voor hun werkzaamheden, maar hebben zij recht op vergoeding van kosten die in de uitoefening van de bestuursfunctie gemaakt worden. In het jaar 2013 is € 932,- aan onkostenvergoedingen verstrekt. Dit betreffen voornamelijk vergoedingen voor reis- en verblijfkosten. Aan de bestuurders zijn geen leningen, voorschotten of garanties verstrekt. Het bestuurslid dr. A.J. Plaisier is onbezoldigd bestuurder van de dienstenorganisatie, en daarnaast in loondienst als scriba van de Protestantse Kerk in Nederland.

Het bestuur heeft het bezoldigingsbeleid, de hoogte van de directiebeloning en de hoogte van andere bezoldigingscomponenten vastgesteld. Het bezoldigingsbeleid wordt periodiek geactualiseerd. In de loop van 2014 vindt de eerstvolgende evaluatie door het bestuur plaats. Bij de bepaling van het

bezoldigingsbeleid en de vaststelling van de beloning wordt aan de regeling van de VFI getoetst. Voor een overzicht van de bezoldiging van de directie(leden) wordt verwezen naar de toelichting op de personeelskosten in de jaarrekening.

Wijzigingen bestuur

De samenstelling van het bestuur van de dienstenorganisatie ondervond in het verslagjaar 2013 geen wijzigingen.

Rooster van aftreden

Bestuurslid	Benoeming per	Benoeming door de GS Protestantse Kerk in Nederland	(Mogelijke) herbenoeming of aftreden	Aftreden uiterlijk
Ir. G-J. Kramer	januari 2006	november 2005	herbenoeming per jan. 2010	ultimo 2013
G. Prins	januari 2010	november 2009	januari 2014	ultimo 2017
Mr. P. Schreuder	januari 2007	november 2006	herbenoeming per jan. 2011	ultimo 2014
G.L. Westerveld	januari 2011	november 2010	januari 2015	ultimo 2018
Ds. A.J. Plaisier	<i>Scriba van de Protestantse Kerk in Nederland</i> mei 2008			april 2016
B. van Bokhoven	<i>Afhankelijk van synodelidmaatschap en synodebesluiten</i> april 2010			april 2014

Functieverdelingen binnen het bestuur

De bestuursleden maakten afspraken over specifieke aandachtsgebieden.

Dhr. Kramer is in eerste instantie aanspreekbaar op 'ICCO-zaken' en is namens het bestuur van de dienstenorganisatie lid van de aandeelhoudersvergadering van Boekencentrum BV. Dhr. Kramer vertegenwoordigt het bestuur van de dienstenorganisatie in de auditcommissie.

Mevr. Prins vertegenwoordigt het bestuur in het participantenberaad van de Protestantse Stichting Diaconaal Vakantiewerk en in de vertrouwenscommissie van ICCO.

Dhr. Schreuder richt zijn aandacht op zaken rond de ledenregistratie van de Protestantse Kerk (LRP, SMRA en SILA) en hij vertegenwoordigt het bestuur in het Georganiseerd Overleg Predikanten, de commissie Solidariteitskas en in de auditcommissie.

Dhr. Westerveld richt zich op zaken met betrekking tot (het overleg met) de regio's, de SKKN en de Stichting Kerkelijk Geldbeheer. Dhr. Westerveld vertegenwoordigt het bestuur van de dienstenorganisatie in het besturenoverleg Land-Regio en de stuurgroep Hydepark.

Alle bestuursleden worden betrokken bij het overleg met de Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer.

Nevenfuncties

Buiten de kerkelijke functies op plaatselijk, regionaal en/of landelijk vlak bekleden de bestuursleden tevens nevenfuncties op financieel, economisch en maatschappelijke terreinen. Van het bestuur van de dienstenorganisatie worden onderstaand deze nevenfuncties vermeld:

Ir. G-J. Kramer, bestuursvoorzitter

Voorzitter Raad van Commissarissen ASM International NV (*beëindigd voorjaar 2013*), Vicevoorzitter Raad van Commissarissen Damen Shipyards Group, Lid Raad van Commissarissen NV Bronwaterleiding Doorn en Energie Beheer Nederland BV, Voorzitter Raad van Toezicht Technische Universiteit Delft (*beëindigd zomer 2013*), Voorzitter bestuur Amsterdam Sinfonietta, Voorzitter bestuur Residentie Orkest, Voorzitter bestuur Stichting Preferente Aandelen Arcadis NV, Voorzitter Bestuur Vrienden Pieterskerk Leiden (*beëindigd najaar 2013*), Bestuurslid Stichting Pieterskerk Leiden (*beëindigd najaar 2013*), Stichting Museum Beelden aan Zee en Stichting Het Concertgebouw Fonds (*beëindigd najaar 2013*), Lid Raad van Advies De Nieuwe Kerk en Frans Hals Museum, Voorzitter bestuur SMRA, lid van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van Boekencentrum BV.

G. Prins, secretaris

Voorzitter Raad van Bestuur Stichting Philadelphia Zorg, Lid Raad van Beheer Cosun, Voorzitter Bestuur Vrijwilligers Palliatieve Terminale Zorg, Lid Raad van Bestuur Nictiz (*beëindigd per 30 juni 2013*), Lid Raad van Commissarissen CSU, Bestuurslid SMRA en lid Participantenberaad van de Protestantse Stichting Diaconaal Vakantiewerk.

Mr. P. Schreuder, penningmeester

Senior consultant van Schreuder Adviseurs, Bestuurslid van de SMRA en secretaris van het bestuur van de Stichting Kerken in de Schijnwerper te Nijkerk.

G.L. Westerveld, bestuurslid

Projectdirecteur van Brink Groep BV, adviseur samenwerkingsverband Protestantse Gemeenten Midden Langstraat, Voorzitter Algemene Kerkenraad Protestantse Gemeente Waalwijk, Lid ledenraad Donatus (onderlinge verzekering), Lid ledenraad Maatschappij van Welstand, penningmeester Stichting Interkerkelijk Oriëntatie Centrum, Penningmeester Jacob van Heusdenfonds, bestuurslid SMRA, Lid Raad van Advies Stichting Behoud en Herbestemming Religieus Erfgoed (SBHRE).

Ds. A.J. Plaisier, scribe en bestuurslid vanuit moderamen van de generale synode

Voorzitter Stichting De Tombe Rasker, lid van het curatorium Leerstoel Missiologie, commissaris Boekencentrum BV en bestuurslid SMRA.

B. van Bokhoven, bestuurslid vanuit het moderamen van de generale synode

Bestuurslid SMRA, lid van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van Boekencentrum BV, Secretaris van het College van Kerkrentmeesters van de hervormde gemeente te Linschoten.

De directie van de dienstenorganisatie heeft de volgende nevenfuncties:

H. Feenstra, algemeen directeur

Statutair directeur van de stichting SMRA, lid van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van Boekencentrum BV, lid van het Participantenberaad van de Protestantse Stichting Diaconaal Vakantiewerk, lid van de Ledenraad Maatschappij van Welstand en voorzitter van de Stichting Ten Vorsel.

Ds. E. Overeem, adjunct directeur

Dhr. Overeem heeft geen nevenfuncties.

Evaluatie functioneren

In de vergadering van 9 december 2013 keken de bestuursleden terug op het eigen functioneren, het functioneren van de dienstenorganisatie in zijn totaliteit en was er aandacht voor ieders welbevinden in deze bestuursamenstelling. De bestuursvergaderingen en de behandeling van stukken verlopen constructief en in een goede sfeer; het besturen op hoofdlijnen komt goed uit de verf. De voorzitter en dhr. Schreuder spraken op 20 november 2013 met de algemeen directeur over zijn functioneren en zijn welbevinden in de dienstenorganisatie van de Protestantse Kerk. Het verslag van dit vertrouwelijke gesprek is gedeponneerd in het personeelsdossier bij de stafafdeling HRM.

Kort verslag bestuursvergaderingen 2013

Het bestuur van de dienstenorganisatie kwam gedurende het verslagjaar negen keer in een regulier overleg bijeen. Alle vergaderingen werden bijgewoond door de algemeen directeur en indien mogelijk, ook door de adjunct-directeur. De rapportages van de opgedragen werkzaamheden stonden centraal.

Aan de volgende dossiers besteedde het bestuur extra aandacht:

Onroerend Goed

Het agendapunt 'Hydepark, informatie over de stand van zaken' kwam alle vergaderingen van het bestuur terug op de agenda. Dhr. Westerveld rapporteerde nauwgezet over de activiteiten van de stuurgroep en de ontwikkelingen naar een nieuw Hydepark. In februari kon het Plan van Aanpak gepresenteerd worden.

De statuten voor de op te richten Protestantse Stichting Hydepark Beheer werden besproken en uiteindelijk ter besluitvorming voorgelegd aan de kleine synode. Het bestuur van deze stichting bestaat uit de bestuursleden G-J. Kramer, G. Prins en G. Westerveld.

In september werd een workshop georganiseerd voor betrokkenen (ook bestuursleden) bij het project Hydepark over risicomangement. In de bestuursvergadering van 14 oktober 2013 werd daarop teruggekeken.

Veel tijd en aandacht werden, met name van dhr. Westerveld, opgeëist door de gesprekken met de gemeente Utrechtse Heuvelrug en de (gedeputeerde van de) Provincie Utrecht. Een en ander resulteerde begin oktober in een inloopavond voor vrijwilligers, gemeenteraadsleden en belangstellenden. Het initiatief werd zeer gewaardeerd.

Begin november, na het akkoord van de gemeenteraad van de gemeente Utrechtse Heuvelrug, zijn de activiteiten voor de fondsenwerving voor de inventaris van het Roosevelthuis van start gegaan.

De stuurgroep Nieuw Hydepark startte in januari 2013 zijn werkzaamheden. De Bijzondere Commissie van Rapport kwam op 10 april 2013 voor het eerst in vergadering bijeen. De leden van deze commissie zijn de heren H.B. van der Veen (voorzitter), J.F. van Mossel, H. de Pagter, J. Roest en A.W. van der Vlies. De commissie rapporteerde over zijn bevindingen in juni en september aan de kleine synode en in november aan de generale synode.

Bestuur DO – Raad van Toezicht ICCO / Kerk in Actie

In de verslagperiode woonden het bestuurslid en de algemeen directeur de Algemene Vergadering van de ICCO-coöperatie bij op 23 mei 2013 en 13 november 2013.

In maart was er in de bestuursvergadering aandacht voor de voortgang van het beheersplan van de Raad van Bestuur van ICCO. Van het reglement van de auditcommissie van de ICCO-coöperatie werd in september 2013 kennisgenomen.

Kerk in Actie – ICCO

De ontwikkelingen in de samenwerking DO-Kerk in Actie en ICCO is een vast agendapunt voor de vergaderingen van het bestuur van de dienstenorganisatie, evenals de ontwikkeling van Kerk in Actie/Zending. In de maartvergadering van het bestuur was er aandacht voor de tussentijdse evaluatie van ProCoDe en de toekomst van het Hendrik Kraemer Instituut.

Beleidsplan 2013 – 2016 voor de dienstenorganisatie van de Protestantse Kerk

Met de implementatie van het beleidsplan 2013 – 2016 is dit verslagjaar een begin gemaakt. Aan het eind van het jaar kon gemeld worden dat in totaal 10 pioniersplekken van start waren gegaan dan wel 'op de rol' stonden. Eén daarvan is de internetkerk 'www.mijnkerk.nl'. De lancering van de website kreeg begin oktober zijn beslag.

Verder werden de (on)mogelijkheden rond kerkgebouwen verkend. De ontwikkelingen bevinden zich nog in een beginstadium.

Besturenoverleg Land – Regio

De leden van het besturenoverleg Land – Regio kwamen in een regulier overleg bijeen op 8 mei 2013 en 2 oktober 2013. De bespreking van de financiën (de jaarrekening 2012 in mei en de begroting 2014 in oktober) was een belangrijk agendapunt in de desbetreffende vergadering. Daarnaast werden de leden geïnformeerd over de implementatie van het beleidsplan 'Met hart en ziel' (kerkgebouwen, predikantenpool) en de vorming van de CRO's (Classicaal Regionaal Overleg). In beide vergaderingen rapporteerde de commissie Rentebaten over de besteding van de financiële middelen.

Financiën

Gedurende het boekjaar was er periodiek aandacht voor de exploitatieoverzichten. In 2013 werden de (enkelvoudige en geconsolideerde) jaarrekeningen 2012 en de begroting 2014 voor de Protestantse Kerk en Kerk in Actie voorbereid en ter vaststelling aan de kleine synode voorgelegd.

In de vergadering van januari 2013 besprak het bestuur een notitie betreffende het eigen vermogen van de Protestantse Kerk. De uitwerking van deze notitie vond plaats naar aanleiding van de besluitvorming in het kader van het project DOET.

In dit verslagjaar zijn voorstellen gedaan aan de kleine synode met betrekking tot de opheffing van de stichtingen, behorend tot de consolidatiekring van de Protestantse Kerk. De kleine synode nam in november 2013 het voorgestelde beleid over.

Het bestuur besloot een proposaltraject in te gaan om te komen tot een accountantskeuze, nadat er 10 jaar gebruik is gemaakt van de dienstverlening van PriceWaterhouseCoopers N.V.

Overige

- De bestuursleden voerden in de bestuursvergadering 14 januari 2013 een richtinggevend gesprek over het Boekencentrum. Daarover werd gerapporteerd in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van het Boekencentrum (13 mei 2013).
- Eén van de bestuursleden en de algemeen directeur waren namens het bestuur van de dienstenorganisatie gesprekspartner van het pensioenfonds Predikanten over de ontwikkelingen leidend tot de liquidatie van het pensioenfonds. Eén en ander kreeg eind juni 2013 zijn beslag.
- In verband met de komende pensionering van de huidige adjunct-directeur, sprak het bestuur meerdere malen over de gewenste directiestructuur.
- In het verslagjaar besteedde het bestuur in een aantal vergaderingen aandacht aan het punt 'ontzorgen' van gemeenten inzake kerkgebouwen.

De bestuursleden waren in 2013, indien mogelijk, aanwezig bij de vergaderingen van de kleine synode op 25 april, 21 juni, 20 september, 29 november en de vergaderingen van de generale synode op 26 april en 14 en 15 november. Bij agendapunten kunnen zij gevraagd of ongevraagd, adviseren aan de leden van de generale en de kleine synode.

Het jaarlijkse overleg van het bestuur van de dienstenorganisatie met de ondernemingsraad vond plaats op 14 oktober 2013. Bestuursleden en OR-leden wisselden met elkaar van gedachten over de toekomst van de Protestantse Kerk en haar dienstenorganisatie.

Op 4 maart 2013 gingen de besturen van de dienstenorganisatie en de VKB met elkaar in gesprek over de financiën en de organisatie in 2013, de (financiële) ontwikkelingen in de plaatselijke gemeenten, het project 'Geven is Delen' en het 'ontzorgen' van plaatselijke gemeenten met betrekking tot kerkgebouwen.

Afgevaardigde bestuursleden participeerden in de aandeelhoudersvergadering van Boekencentrum BV, in het participantenberaad van de Protestantse Stichting Diaconaal Vakantiewerk en in het Georganiseerd overleg Predikanten.

Vrijwilligers en personeel

Vrijwilligers

De inzet van talloze plaatselijke vrijwilligers, ambtsdragers en taakdragers voor het werk van Kerk in Actie is van onschatbare waarde. Naast deze plaatselijke vrijwilligers zijn andere vrijwilligers binnen de dienstenorganisatie werkzaam voor Kerk in Actie. Ruim 20 vrijwilligers zetten zich in voor diverse werkzaamheden, zoals opmaak en verzendklaar maken Rondzendbrieven, stand medewerker op evenementen en beurzen, voorbereiding Landelijke Diaconale Dag en Diaconale Ontmoetingsdagen. Sommigen van hen zijn wekelijks actief, anderen zijn beschikbaar wanneer hun hulp nodig is. Tenslotte is er nog een 'pool' van circa 60 vertalers beschikbaar waarop Kerk in Actie indien nodig een beroep kan doen. De inzet van al deze vrijwilligers helpt niet alleen de werkdruk te verlichten, maar is ook een essentiële bijdrage aan het werk van Kerk in Actie.

Personeel

Onderstaand is de totale personeelsformatie van Kerk in Actie, gesplitst in een basisformatie en in een formatie inzake bijzondere aanstellingen. Dit ziet er als volgt uit:

Formatie t.b.v. Kerk in Actie <i>(in fte's)</i>	Rekening 2013 (Gemiddeld)	Begroting 2013	Rekening 2012 (Gemiddeld)	Rekening 2011 (Gemiddeld)
Basisformatie Kerk in Actie	32,11	31,96	33,00	33,47
Via afdeling Communicatie en fondsenwerving:				
C&F - fondsenwerving en donateursadm.*	8,37	9,09	6,98	8,54
C&F - KIA-voorlichting en Interactief	10,98	11,01	9,50	10,78
	51,46	52,06	49,48	52,79
Bijzondere aanstellingen:				
Uitgezonden medewerkers/Togetthere	5,09	7,70	6,90	7,72
Staf en ondersteunende afdelingen:				
% aandeel Kerk in Actie	15%	14%	14%	14%
fte aandeel Kerk in Actie	11,10	11,80	10,81	11,12
Totaal Kerk in Actie	67,65	71,56	67,19	71,63
<i>Totaal staf en ondersteunende afdelingen</i>				
Directie	2,00	2,70	2,78	2,76
Financiën & Control	21,86	23,58	21,24	21,23
C&F - servicedesk	7,33	8,00	7,70	9,11
HRM - P&O / Arbeidsvoorwaardenbeleid	7,13	10,25	6,33	7,36
Facilitaire Zaken	35,83	39,78	39,15	38,99
	74,15	84,31	77,20	79,45

* Betreft de totale formatie van deze unit. De inzet ten behoeve van Kerk in Actie kan worden geraamd op 90%.

De begrote basisformatie Kerk in Actie is in 2013 verminderd van 37,54 in 2012 naar 31,96. In verband met teruglopende inkomsten zijn vacatures geschrapt en derhalve kosten verminderd. Deze lijn wordt in de komende jaren doorgetrokken, waarbij de begrote formatie in 2014 uitkomt op 28,77 fte. Bij het ontstaan van vacatures zal gekeken worden of door intern schuiven van formatie voorzien kan worden in het invullen van essentiële plekken. Opvang van deze terugloop kan via natuurlijk verloop en een meer flexibele inzet over alle onderdelen van het programma Kerk in Actie. Uitgebreide informatie over het personeelsbeleid is terug te vinden in het Sociaal Jaarverslag.

Risicobeheersing

Algemeen

De dienstenorganisatie is niet alleen in Nederland actief, maar in een groot deel van deze wereld. Daarnaast zijn zeer vele vrijwilligers en ongeveer 400 medewerkers betrokken bij de uitvoering van het werk. Hierbij wordt risico gelopen.

Risicobeheer betekent het in kaart brengen van de risico's voor de organisatie, een inschatting van de waarschijnlijkheid dat een risico zich in de praktijk zal voordoen, de impact die dat voorval op de organisatie zal hebben en de maatregelen die voor- of achteraf worden genomen.

Bij de beleidsbepaling 2013 – 2016 is een SWOT-analyse uitgevoerd. Gevolgd door het in kaart brengen van het risicolandschap. Naast de operationele en financiële risico's zijn de volgende risico's nadrukkelijk in beeld gekomen:

- Reputatierisico;
- Gebouwenproblematiek gemeenten van de Protestantse Kerk in Nederland;
- Nieuwe Hydepark.

Reputatierisico

De dienstenorganisatie streeft naar een transparante en open communicatie met alle belanghebbenden. Dit is van groot belang voor de wijze waarop belanghebbenden het werk dat wordt uitgevoerd ervaren. Er is een gedifferentieerde aanpak naar doelgroepen die wordt uitgevoerd via verschillende media. De organisatie is voortdurend alert op de interne en externe invloeden.

Reputatierisico's als gevolg van synodale uitspraken en besluiten worden niet benoemd in dit verslag. Deze komen - indien van toepassing - aan de orde in de rapportage van het moderamen van de Protestantse Kerk in Nederland aan de synode.

Gebouwenproblematiek gemeenten van de Protestantse Kerk in Nederland

Voor veel gemeenten van de kerk vormt het onderhoud van het kerkgebouw een zware financiële last. Ook zijn er gemeenten die een overtollig kerkgebouw zouden willen verkopen maar daarvoor geen mogelijkheden zien, bijvoorbeeld omdat hun kerkgebouw tot gemeentelijk monument is verklaard. Naast financiën ontbreekt in toenemende mate de bestuurlijke kennis en ervaring om (historische) kerkgebouwen te beheren en te exploiteren.

Om gemeenten die met hun kerkgebouw omhoog zitten te ontlasten, wil de Dienstenorganisatie steun geven aan een stichting die tegen een symbolisch bedrag bereid is kerkgebouwen van gemeenten van de Protestantse Kerk over te nemen. Voor deze vorm is gekozen omdat de financiële risico's te groot zijn om dit binnen de dienstenorganisatie onder te brengen.

Nieuwe Hydepark

Na de besluitvorming door de generale synode (november 2012) is de projectorganisatie gestart met de voorbereidingen voor de ontwikkeling van een nieuw Hydepark welke een investering van circa € 11 mln. met zich meebrengt.

In september is een uitgebreide risico-inventarisatie en analyse uitgevoerd met betrokkenen bij het project. De resultaten van de analyse zijn vertaald naar stuurinstrumentarium, dat wordt gebruikt bij de uitvoering van het project. Ook is een Bijzondere Commissie van Rapport geïnstalleerd. Zij toetsen het werk en informeert de Synode over haar activiteiten en oordeelsvorming.

Naast de aanzienlijke financiële impact zijn er ook andere risicogebieden. Bijvoorbeeld dat het landgoed Hydepark is gelegen in de ecologische hoofdstructuur. Er is veel onderzoek verricht naar effecten op het verkeer, de vleermuizen, de bomen et cetera.

Operationele risico's

Dit behelst het risico dat ontstaat als gevolg van het falen of tekortschieten van interne processen, menselijke en technische tekortkomingen en onverwachte externe gebeurtenissen.

Vrijwilligers/personeel

Vrijwilligers zijn voor ons geen 'tweede keuze' na de beroepskrachten. Beiden zijn nodig in een goed samenspel. In de dienstverlening wordt steeds meer accent gelegd op het werven en toerusten van vrijwilligers. Hiervoor zetten wij onder meer de coördinator vrijwilligersbeleid in. Door te anticiperen op (natuurlijk) verloop en door overdracht goed te organiseren wordt geprobeerd de continuïteit te waarborgen.

Veiligheid

Bij het reizen en werken in het buitenland worden risico's gelopen. Het is goed hierbij stil te staan. Te denken valt aan beroving, diefstal maar mogelijk ook aan ontvoering. Ook kan er sprake zijn van gewelddadige acties met een religieuze of politieke achtergrond. Daarom is door Kerk in Actie en ICCO veiligheidsbeleid ontwikkeld. Hierin zijn uitgangspunten, verantwoordelijkheden en bevoegdheden met betrekking tot veiligheid vastgelegd. Per situatie worden deze aangevuld met lokale veiligheidsplannen. Onderscheid wordt gemaakt in het veiligheidsbeleid voor dienstreizen en voor uitgezonden medewerkers.

Ook twee Codes of Conduct maken onderdeel uit van het veiligheidsbeleid. Alle medewerkers worden geacht zich hieraan te houden als zij voor de organisatie als dienstreiziger dan wel als uitgezondene in een gastland verblijven. Het betreft hier de 'Code of Conduct for the International Red

Cross and Red Crescent Movement and NGO's in Disaster Relief' en de 'Code of Conduct van Action by Churches Together'. Daarnaast zijn er de Gedrags- en Preventieregels (bij overlap met de Codes of Conduct prevaleren de laatste).

Heeft zich tijdens een reis of uitzending een incident of trauma voorgedaan, dan kan dat tijdens het debriefingsgesprek worden gemeld en besproken en is professionele begeleiding mogelijk. Ook is een veiligheidsadviseur aangesteld die optreedt wanneer de algemene veiligheidssituatie in een regio, gebied of land daarom vraagt en in geval van calamiteiten en incidenten.

In 2013 hebben zich analoog aan andere jaren verschillende incidenten voorgedaan en is in alle bekende gevallen begeleiding geboden. Het betreft ziekte en ongevallen, maar het komt echter ook voor dat uitgezonden medewerkers slachtoffer worden van criminele activiteiten en/of bedreiging. In deze laatste gaat het onder meer om een beroving in Bolivia, een overval in Zuid Afrika en bedreigingen in Israël, Nairobi en Congo. Het betreft in de meeste gevallen niet direct medewerkers van de PKN, maar personen die via contractpartners ingezet worden bij Kerk in Actie gefinancierde projecten. Dit maakt de incidenten natuurlijk niet minder ernstig.

Bedrijfshulpverlening

Bij het landelijk dienstencentrum en op Hydepark is een team van bedrijfshulpverleners aanwezig, dat dagelijks klaar staat om op te treden in noodsituaties. Om de paraatheid en kennis van de bedrijfshulpverleners actueel te houden, bieden we de noodzakelijke opleidingen met betrekking tot ontruiming, EHBO, reanimatie en brandpreventie aan. De bedrijfshulpverlening heeft in 2012 één ontruimingsoefening uitgevoerd op de locatie van de dienstenorganisatie in Utrecht en één ontruimingsoefening op de locatie van Hydepark in Doorn. De BHV'ers zijn vooraf niet geïnformeerd over deze oefeningen. Beide gebouwen waren binnen 10 minuten ontruimd. De ontruiming is geëvalueerd en er is actie ondernomen op de aandachtspunten.

'In company' zijn er in 2012 herhalingsstrainingen geweest voor de BHV en AED. De herhalingsstraining EHBO is op locatie gevolgd. Tevens zijn er nieuwe BHV'ers en EHBO'ers getraind op locatie.

Verzekeringen

Het pakket van schadeverzekeringen wordt met regelmaat geëvalueerd en besproken met onze externe adviseurs. Waar nodig vinden aanpassingen plaats.

Financiële risico's

De Protestantse Kerk in Nederland besteedt de beschikbare middelen met grote zorg. We hebben hierin immers een verantwoordelijkheid; deze middelen zijn door anderen ter beschikking gesteld. In de jaarrekening staan 'de niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen' vermeld (aan het einde van de toelichting op de balans). De volgende belangrijkste financiële risico's zijn in 2012 onderkend:

Garantiestelling Stichting Protestants Diaconaal Krediet Nederland (PDKN).

Voor het wenselijke garantievermogen van deze stichting is zowel door de Stichting Kerkelijk Geldbeheer (SKG) als door (de dienstenorganisatie van) de Protestantse Kerk in Nederland een garantstelling afgegeven aan de Stichting Protestants Diaconaal Krediet Nederland (PDKN) van elk € 750k tot november 2015. Op verzoek van het bestuur van de stichting PDKN besloot het bestuur van SKG en het bestuur van de dienstenorganisatie (in maart 2013) de bestaande garantstelling te verlengen voor opnieuw een periode van 7 jaar (tot november 2022), echter dan voor een bedrag van € 500k. Hiermede kan een garantievermogen worden aangehouden van 8% (was 4%) van het uitgezette obligo.

Risico's geldwerving

De bruto-opbrengst vrijwillige geldwerving is gedaald. Met name de inkomsten uit gemeenten staan onder druk. Tot 2011 wisten de leden de daling van het ledental meer dan te compenseren met de giften voor het werk van de kerk. Voor het eerst in 2011 is bij de geldwerving vanuit en voor het werk van de gemeenten een daling te zien ten opzichte van de voorgaande jaren. Naar het zich nu laat aanzien is deze daling geen eenmalige zaak (de quotumheffing beweegt mee met de inkomsten van de gemeenten).

Beleggingen

Voor de beleggingen van de Protestantse Kerk is het beleggingsbeleid vastgesteld door de synode. In samenspraak met de beleggingsadviescommissie worden de grenzen van de beleggingsmix bewaakt en worden keuzes gemaakt voor beleggingsfondsen.

Duurzaamheid

Onze aandacht voor duurzaamheid heeft alles te maken met de opdracht om zorgvuldig om te gaan met de schepping. Dit is een onderwerp dat ons doet denken over onze verantwoordelijkheid t.a.v. onze medemens (hier, op andere plekken in de wereld, later), de aarde en onze Schepper. Bij dit aardse onderwerp is de spiritualiteit voelbaar. De kerk heeft iets in te brengen in het gesprek over onze rol op aarde. De kerk kan zelf ook laten zien wat ze daarmee bedoelt. Vanuit onze inspiratie en ons besef van verantwoordelijkheid zijn velen binnen de kerk al praktisch bezig met dit onderwerp.

Een belangrijk moment in 2012 was de conferentie samen met de leden van de ICCO Coöperatie de NZR en de EZA getiteld: 'Christelijke inspiratie en mondiaal burgerschap: De Agenda voor Morgen'. Aandacht voor duurzaamheid komt o.a. terug in de agendapunten; Zorgen voor elkaar, ver weg en dichtbij; Zorgen voor de Schepping, voor nu en later en het Leef- en geefgedrag synchroniseren.

De deelnemende organisaties spraken af binnen de eigen organisaties te werken aan het realiseren van deze agenda. Zorgen voor de schepping, voor nu en later, legt de uitdaging neer te zorgen voor de schepping, zodat we deze prachtige, maar ook geschonden aarde in minstens even goede staat aan toekomstige generaties nalaten. De deelnemende organisaties werken aan het waarmaken van deze principes via een concreet actieplan t.a.v. duurzame bedrijfsvoering vanaf 2013. In publieke campagnes en andere acties zullen we de zorg voor de schepping uitdragen en concrete mogelijkheden bieden om gedrag aan te passen. Hiervoor is in het programma Duurzaam Leven van Kerk in Actie in 2013 aandacht geweest. Met de Groene Kerken actie proberen wij samen met Tear ook kerken te betrekken bij duurzame bedrijfsvoering en een verandering in levensstijl bij de leden van de kerken. In december 2013 werd tijdens de GroeneKerkendag "De Toolkit Duurzaam Kerkbeheer" geïntroduceerd.

Duurzaamheid in bedrijfsvoering

Een behulpzame indeling van het actiegericht kijken naar duurzaamheid is het maken van een onderscheid tussen Verminderen, Veranderen en Vergoeden. Die indeling wordt hieronder gevolgd.

Dit levert een goed beeld op van wat al gebeurd is, waar nog een probleem is en wat we daaraan zouden kunnen doen.

Verminderen

Wat gaat al goed:

- Vanaf 1 januari 2010 wordt groene stroom gebruikt (GreenChoice). Ook het water wordt hiermee verwarmd;
- De dienstenorganisatie heeft een telewerkregeling. Woon-werk verkeer wordt vergoed op basis van openbaar vervoer (OV). Er zijn voldoende faciliteiten voor de mensen die met de fiets naar kantoor komen;
- In de regio's werken de mensen vanuit huis. Van woon-werk verkeer is daar al een paar jaar nauwelijks meer sprake;
- Bij de verbouw van het PLD is goed gelet op energiezuinigheid. Voorbeelden hiervan zijn: dubbelglas, klimaatbeheersing, lampen met sensoren;
- Er wordt kritisch gekeken naar de oplagen drukwerk. Het aantal bladen is de laatste jaren verminderd. Er wordt veel gebruik gemaakt van e-mail. Het gebruik van websites als informatiebron neemt steeds verder toe.
- De uitstoot van CO2 ten gevolge van het gebruik van water en het weggooien van afval zijn beiden ten opzichte van het jaar ervoor afgenomen. Water en afval veroorzaken maar 1% van de uitstoot van de organisatie.
- De uitstoot van CO2 als gevolg van papiergebruik en versturen van post was slechts 2% van de totale uitstoot van de organisatie. Doordat post via PostNL CO2 neutraal verstuurd wordt, is er een afname van 19% te zien in deze categorie.

Wat heeft meer aandacht nodig:

- Er wordt veel gevlogen. Vliegen is nog steeds onze nummer één vervuiler, 27% van de CO2 uitstoot van de organisatie wordt hierdoor veroorzaakt. In 2013 werden minder vliegkilometers afgelegd dan in 2012. Dit komt vooral omdat er minder langeafstandsvluchten werden gemaakt.
- Er wordt veel zakelijk met de eigen auto gereden. Deze autokilometers vormen samen de tweede belangrijkste component van de CO2 uitstoot, in 2012 ging het om 21% van de CO2 uitstoot. Er is wel een kleine vermindering van het aantal zakelijke autokilometers te zien omdat er in 2012 meer met de trein is gereisd.
- In 2012 was de uitstoot van de lease auto's even belangrijk als het jaar ervoor. De beloofde vervanging van onzuinige lease auto's door zuinigere auto's is aan de cijfers nog niet te zien.
- Relatief veel mensen komen met de auto naar het werk;
- Positief is dat er stadsverwarming gebruikt wordt. Die veroorzaakt minder CO2 uitstoot dan 'gewone' verwarming met gas, maar kijken naar besparing op verwarming blijft een mogelijkheid; in 2012 werd er wel meer 'gestookt' dan in 2010. Het gaat om een toename van 12% ten opzichte van het jaar ervoor.

Opvallend is dat de uitstoot per fte ten opzichte van 2010 niet is afgenomen! Er moet nader bekeken worden hoe hier wel vooruitgang in geboekt kan worden. In de organisatie wordt driekwart van de uitstoot veroorzaakt door mobiliteit van de medewerkers. Hier is in de toekomst dus de meeste winst te behalen.

Veranderen

Het synodebesluit ten aanzien van het alleen nog maar gebruiken van FSC-papier is uitgevoerd. Daarnaast wordt steeds gezocht naar papiersoorten die een hoog percentage gerecycled papier bevatten. Bij drukwerk gebeurt al veel positiefs. Voorbeelden: enveloppen zijn van afbreekbaar materiaal, plastic verpakkingsmateriaal is vervangen door milieuvriendelijk maisfolie, alle post wordt verspreid door bedrijven die CO2 neutraal werken. Er wordt zoveel mogelijk met Nederlandse drukkers gewerkt en veelal zelfs met drukkerijen die CO2 neutraal werken.

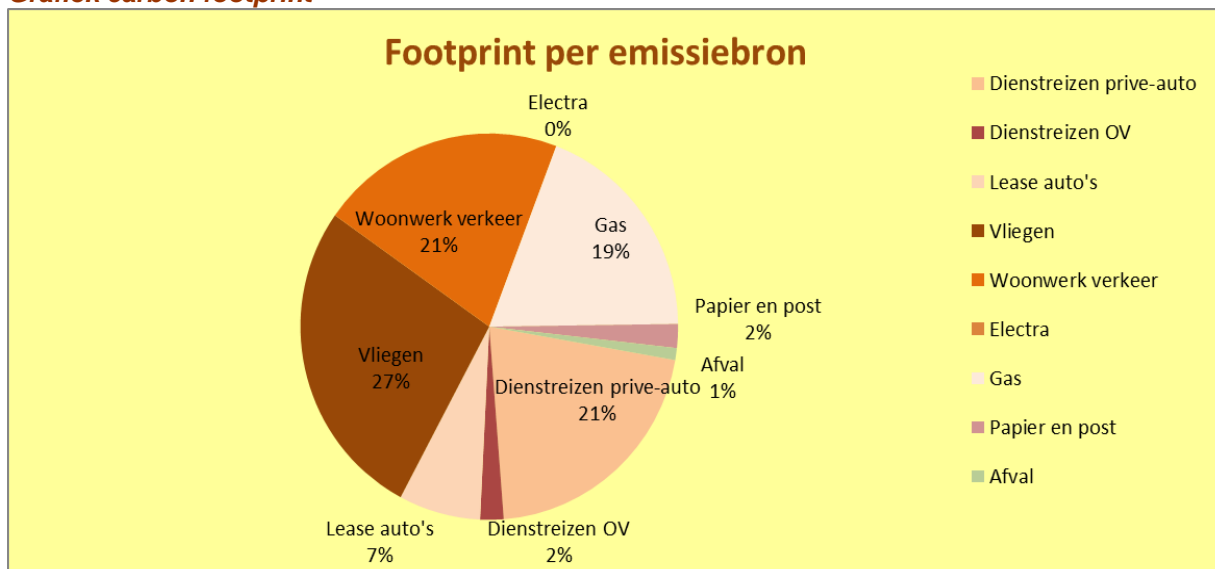
Wat heeft meer aandacht nodig:

De dienstenorganisatie is een (erg) zichtbaar onderdeel van de PKN. Dit kan beter benut worden. Een overschakeling naar een duurzamere samenleving wordt vaak voorgesteld als complex, bewerkelijk, offers vragend enzovoorts. De PKN kan laten zien dat het anders kan. Het is belangrijk dat ze haar symboolfunctie uitbuit; De CO2 uitstoot wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door mobiliteit. Als gezegd kunnen er op dit vlak nog stappen (om te verminderen) gezet worden.

Vergoeden

Bij vergoeden gaat het om het vergoeden van de CO2 uitstoot van de organisatie. Het vergoeden maakt het mogelijk om ergens anders een vermindering van CO2 uitstoot mogelijk te maken. In 2012 werd 1.497 ton CO2 uitgestoten. Een vermindering van 553 ton vergeleken met 2011. De prijs van het vergoeden was voor 2012 euro 19.000 (inclusief 21% btw). Dit gebeurt door het kopen van zogenaamde Carbon Credits van het FairClimate Fund. Voor de uitstoot van 2012 werden carbon credits gekocht van partnerorganisatie NOVA (Zuid Afrika). Het gaat om credits type: Basa Magogo Ver (van 10,50 euro per ton, ex btw). De CO2 uitstoot 2012 is ook via het Fairclimatefund vergoed.

Grafiek carbon footprint

Buiten alle maatregelen, die al genomen zijn in voorgaande jaren zijn in 2013 naar aanleiding van een energiescan de volgende maatregelen genomen:

- De noodverlichting is helemaal vernieuwd en voldoet aan bouwbesluit 2012, daarbij is gebruik gemaakt van LED verlichting;
- Alle algemene ruimten (gangen, toiletten, trappenhuizen) zijn voorzien van bewegingsmelders en de lampen zijn vervangen door LED verlichting;
- Er is software geïnstalleerd om het energieverbruik te kunnen monitoren. N.a.v. deze software zijn de meterkasten met hoge prioriteit (veel elektra verbruik) voorzien van bemetering en is een watermeter geïnstalleerd voor het meten van het water. In 2014 zal, indien nodig n.a.v. deze meetgegevens bekeken worden welke maatregelen nog genomen kunnen worden om het energieverbruik zo veel als mogelijk is verder te verminderen;
- Met deze software is het ook mogelijk een energiespiegel te tonen. Hiervoor komt er een TV in de hal van het Landelijk Dienstencentrum waarop het verbruik van de energie te zien is. De verwachting is dat dit in maart 2014 gerealiseerd is;
- De buizen van de stadsverwarming zijn 'ingepakt', zodat hierdoor geen warmteverlies meer plaats vindt;
- Er is onderzoek geweest om zonnepanelen te installeren t.b.v. het opwekken van zonne-energie. Gelet op de investeringsomvang en de kosten voor aanpassing van het gebouw, is besloten om nu niet over te gaan op zonne-energie. Wel wordt gevolgd hoe de techniek zich in de toekomst ontwikkelt.

Verder is het waard te vermelden dat de nieuwe vloerbedekking die eind 2012 en eind 2013 is gelegd, is voorzien van een Ecobase* tapijtrug. De nieuwe vloerbedekking is duurzaam gefabriceerd (deels van gerecycled materiaal gemaakt) en houdt 8 keer meer fijnstof vast dan de oude vloerbedekking; dit verbetert het werkklimaat aanzienlijk. De oude vloerbedekking is gerecycled.

* Ecobase betekent dat het materiaal gebruikt voor de tapijtrug moet voldoen aan strenge criteria op het gebied van milieu en gezondheid. Bovendien is een Ecobase tapijtrug voor 100% te recyclen.

Financiën

Continuïteitsreserve

Kerk in Actie is onderdeel van de (dienstenorganisatie van de) Protestantse kerk, die in haar eigen vermogen is een algemene risicoreserve kent. Deze algemene risicoreserve geldt enerzijds als continuïteitsreserve, een 'buffer' voor onverwachte tegenvallers, en anderzijds als egaliseringsreserve voor de operationele resultaten van de dienstenorganisatie.

Normering continuïteitsreserve

De bufferfunctie (weerstandsvermogen, conjuncturele reserve) van het eigen vermogen houdt in het vormen van reserves ter waarborging van de continuïteit, opvang van fluctuaties in de exploitatie (egaliseringsfunctie) en opvang van algemene bedrijfsrisico's.

De normering van deze continuïteitsreserve werd geactualiseerd en uitgebreid door de normering niet meer te baseren op de personeelslasten van de basisformatie van de dienstenorganisatie, maar uit te gaan van de totale personeelskosten inclusief bijzondere aanstellingen, verhoogd met een opslag van 20% voor overige verplichtingen. De bandbreedte of de hoogte van deze reserve werd opgerekt naar minimaal 33% en maximaal 67% (dit was 40-60%).

Het verloop van de continuïteitsreserve over de periode 2007-2013 geeft het volgende beeld:

Reserves en fondsen

Het eigen vermogen van Kerk in Actie is onderverdeeld in reserves en fondsen.

Reserves (€ 12.328k)

Deze reserves kunnen egalisatie- en/of continuïteitsreserves, bestemmingsreserves en herwaarderingsreserves zijn. De reserves van Kerk in Actie vallen in de categorie bestemmingsreserves. Bestedingen van deze bestemmingsreserves dienen plaats te vinden binnen de gegeven algemene bestemming. Binnen deze algemene bestemmingen kunnen de bestedingen door het bestuur worden bepaald. De gevormde bestemmingsreserves mogen geen verplichting betreffen.

Fondsen (€ 6.961k)

Deze bestemmingsfondsen zijn vanwege de specifieke bestemming, dat door derden (gevers of overheid) is bepaald, slechts aan te wenden voor de specifieke bestemming.

Overheveling actiepotten noodhulp Kerk in Actie:

In de bestuursvergadering van 9 december 2013 is besloten tot opheffing van vier actiepotten. De vrijgekomen gelden zijn overgeheveld naar het Revolving Fund Noodhulp, een reserve voor algemene, niet geormerkte noodhulpgelden. De herverdeling gaat over de volgende posten, waarbij het gaat om een totaalbedrag van € 346.536,82.

1. Aardbeving Iran	€	207.967,91
2. Vluchtelingen-ontheemden	€	8.156,00
3. Rampen wereldwijd	€	12.092,00
4. Cycloon Myanmar	€	118.320,91

Aangezien deze gelden meer dan drie jaar oud zijn en in de tussentijd ongebruikt zijn gebleven, besloot het bestuur akkoord te gaan met het verzoek tot overheveling. Met deze publicatie voldoet Kerk in Actie aan de voorwaarde dat overheveling bekend gemaakt dient te worden. Alle bijdragen komen ten goede aan toekomstige noodhulpacties.

Beleid bestemmingsreserves

Kerk in Actie wijst jaarlijks op grond van de begroting van Kerk in Actie, die is vastgesteld door de Kleine Synode, de bedragen toe ten behoeve van de steunverlening aan partners en projecten door de afdeling buitenland van ICCO en Kerk in Actie.

Indien de steunverlening aan bepaalde projecten vertraagd is of om moverende redenen door de relatiebeheerders niet aan een project wordt toegekend, vloeien de gelden die niet besteed zijn terug in een revolving fund. Deze bestemmingsreserve kan aangewend worden om in een volgend jaar eventuele tekorten te dekken wanneer de inkomsten achterblijven bij de begroting. Op deze wijze wordt voorkomen dat een onverwachte daling van inkomsten leidt tot vermindering van al aan partners toegezegde steun. De revolving funds fungeren zo als egalisereserve voor de doelen waarvoor de gelden zijn bestemd.

Bij de toekenning van de bedragen voor steunverlening wordt de restrictie gegeven, dat 90% van het totaal bedrag mag worden toegezegd. Blijken de inkomsten in het lopende jaar voldoende om de uitgaven te dekken, dan wordt het laatste deel van de gelden besteed.

Voor de revolving funds wordt als buffer voor mogelijk lagere opbrengsten een minimale norm aangehouden van 25% van de bruto begrote baten van het jaar volgend op het verslagjaar met een bovengrens van 35%. Alleen voor het revolving fund Noodhulp wordt een reserve aangehouden van minimaal € 1 mln., zodat bij rampen snel kan worden gereageerd, vooruitlopend op fondsenwerving.

Op deze wijze kan de toezegging voor het betreffende jaar gegarandeerd worden. Als het saldo van de revolving funds na het eerste halfjaar hoger is dan 35% wijst de programmamanager Kerk in Actie een extra bedrag voor steunverlening toe aan het doel waarvoor de gelden van het betreffende revolving fund bestemd zijn.

Ten aanzien van de egalisereserves nalatenschappen is besloten dat de jaarlijks, bij begroting, toe te wijzen bijdragen aan Kerk in Actie met ingang van 2014 worden bepaald op een 'driejaars' gemiddelde van de werkelijke ontvangsten uit nalatenschappen. De bijdragen voor 2014 zullen worden gebaseerd op de werkelijke ontvangsten conform de jaarrekeningen 2012, 2011 en 2010. In 2013 is het verschil tussen de begrote bedragen en de werkelijk ontvangen nalatenschappen onttrokken aan deze reserves.

Voor deze egalisereserves wordt een jaarlijks norm gehanteerd ter hoogte van de begroting nalatenschappen m.b.t. deze egalisereserves in het eerstvolgende jaar. Hiermee wordt de toezegging voor dat betreffende jaar gegarandeerd, ook al zouden de betreffende opbrengsten in dat jaar nihil zijn.

Voor de egalisereserve ZZO zijn bij de overdracht vanuit de voormalige Stichting Zwakzinnigenzorg in Ontwikkelingslanden aparte afspraken vastgelegd. Per 1 januari 2008 heeft de overdracht plaatsgevonden van het vermogen van de ZZO aan Kerk in Actie ten behoeve van projecten voor mensen met een verstandelijke handicap in ontwikkelingslanden.

Het verloop van de bestemmingsreserves exclusief de egalisereserves nalatenschappen in 2013 is als volgt:

Bestemmingsreserves (x € 1.000)	Stand ult.2012	Resultaat 2013	Stand ult.2013	Baten in 2014	Norm min.	Norm bedrag	Meer/minder
<i>Programma's Kerk in Actie:</i>							
Revolving fund Kinderen in de knel	860	-142	718	2.890	25%	723	-4
Revolving fund Werelddiaconaat	1.760	-101	1.659	9.507	25%	2.377	-718
Revolving fund Zending	4.540	-535	4.005	8.374	25%	2.094	1.912
Revolving fund Noodhulp	969	-157	812	1.080	min.	1.000	-188
Egalisereserve diaconaal w erk	176	3	178	2.352	25%	588	-410
Egalisereserve ZZO	1.676	-52	1.623		nvt	1.624	0
Egalisereserve nalatenschappen Zending	1.173	-431	742	800	nvt	800	-58
Egalisereserve nalatenschappen Werelddiaconaat	3.045	-456	2.590	1.493	nvt	1.493	1.097
Totaal	14.200	-1.873	12.328	26.495		10.697	1.629

Hieronder volgt een meerjarenoverzicht van de bestemmingsreserves (exclusief de nalatenschappenreserves in vergelijking met, de conform het beschreven beleid, vastgestelde norm.

Ratio bestemmingsreserve (x € 1.000)	Begroting 2014	Begroting 2013	Rekening 2013	Rekening 2012	Rekening 2011
Stand ultimo jaar (excl.reserve nalatenschappen en ZZO)	6.772	9.080	7.374	8.306	9.648
Af: Revolving fund Noodhulp	969	1.000	812	969	917
	5.803	8.080	6.562	7.337	8.731
Begrote baten volgend jaar (2014:excl.nalatenschappen)	24.202	28.688	24.202	28.688	29.829
% werkelijk t.o.v. begrote baten	24%	28%	27%	26%	29%
% norm t.o.v. begrote baten	25-35%	25-35%	25-35%	25-35%	25-35%
Revolving fund Noodhulp					
Stand ultimo jaar	969	1.000	812	969	917
Normbedrag	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
afwijking t.o.v. norm	-31	0	-188	-31	-83

Resultaat Kerk in Actie 2013

Resultaatbestemming

Het boekjaar 2013 sluit met een negatief resultaat van € 4.619k, hetgeen € 2.994k hoger is dan begroot. Van dit resultaat is een bedrag van € 1.872k onttrokken aan de bestemmingsreserves en € 2.747k aan de bestemmingsfondsen.

Algemeen

De totale baten in 2013 bedragen € 31.414k en kwamen hiermee € 2.726k hoger uit dan de begroting 2013. Dit ondanks een daling van de baten uit eigen fondsenwerving. De oorzaak hiervan kan vooral worden gevonden in de éénmalige baten uit de noodhulpacties voor de Filipijnen (€ 3.197k) en Syrië (€ 531k). Ook zijn additionele bijdragen ontvangen voor de projecten Schuldhulpmaatje (€ 200k) en Transithuis (€ 315k). Hiertegenover staan ook weer extra lasten als gevolg van de subsidies en bijdragen die in het kader van deze en eerdere incidentele acties zoals voor de aardbeving in Haïti worden gemaakt.

De totale lasten in 2013 zijn € 36.033k hetgeen € 5.720k hoger is dan begroot. Dit kan nagenoeg geheel worden toegeschreven aan de eerder genoemde extra lasten in de post subsidies en bijdragen. Deze laat hierdoor een overschrijding zien van € 5.859k.

Reguliere baten

Na aftrek van de bijzondere baten ad € 5.540k resteert een bedrag van € 25.874k. Dit is € 2.814k lager dan begroot, hetgeen nagenoeg geheel is toe te schrijven aan de lagere opbrengst uit collecten, giften en schenkingen. Deze kwamen, exclusief de opbrengsten uit eigen noodhulpacties, € 2.815k lager uit dan begroot. Bedrag is verwarrend

Overige opvallende posten waren de lagere opbrengsten uit dienstverlening (€ 141k), de lagere rentebaten (€ 129k) en de lagere overige baten (€ 50k). Hiervoor zijn de volgende redenen aan te wijzen.

Als gevolg van het stoppen met het project doorstart HKI en het anders organiseren van de opleidingsactiviteiten kwamen de opbrengsten uit dienstverlening lager uit dan begroot. De lage rentestand en de daling van het eigen vermogen resulteerden in lagere baten uit beleggingen. De opbrengst publicaties tenslotte werd negatief beïnvloed door het stoppen met het uitgeven en verkopen van de missie zendingskalender.

Reguliere lasten

De reguliere lasten bedroegen in 2013 € 27.885k. Rekening houdend met een in de begroting opgenomen bedrag van € 1.377k voor noodhulpacties, is dit € 1.051k lager dan begroot.

Doordat tijdig is onderkend dat de inkomsten uit reguliere werving konden tegenvallen is bijgestuurd in de uitgaven. Er is hierdoor minder geld beschikbaar gekomen voor de buitenlandse projectfinancieringen (€ 650k minder dan begroot). Ook is gesneden in de posten eigen activiteiten en afdrachten contributies e.d. die hierdoor € 162k lager zijn uitgekomen.

De kosten fondsenwerving zijn € 365k lager. Ook ten opzichte van vorige jaren is deze post aanzienlijk lager. Een en ander is het gevolg van investeringen die in voorgaande jaren zijn gedaan in particuliere adressenbestanden. Omdat deze op de middellange en langere termijn niet voldoende rendement opleveren is besloten deze methode grotendeels stop te zetten en te gaan zoeken naar andere en meer moderne vormen van fondsenwerving.

De (overige) personeelskosten tenslotte overschrijden de begroting met € 411k. Dit is vooral het gevolg van de noodzakelijke inhuur van extra personeel ten behoeve van de uitvoering van de hierboven genoemde noodhulpacties. Deze zouden eventueel als incidenteel kunnen worden aangemerkt, ware het niet dat sommige acties langlopend zijn en er zich regelmatig nieuwe rampen voordoen. Verder kan worden gesteld dat de vergoeding die bij SHO acties in rekening mag worden gebracht (rond de 7%), niet toereikend is voor de dekking van de totale uitvoeringskosten. Een deel zal derhalve uit eigen middelen moeten worden gefinancierd. In de begroting 2014 is hiervoor een bedrag opgenomen.

Bijzondere baten en lasten

Deze posten worden voornamelijk bepaald door baten en lasten als gevolg van noodhulp acties bij rampen. De baten en lasten uit deze acties en overige specifieke projecten kunnen als volgt worden samengevat.

Bijzondere baten en lasten in 2013 (x € 1.000)	Acties SHO	Eigen acties*	Totaal noodhulp	Overige	Totaal
<i>Baten:</i>					
Filipijnen	3.197	470	3.667		3.667
Syrië	531	793	1.324		1.324
<i>Binnenlandse projecten:</i>					
Schuldhelpmaatje				234	234
Transithuis				315	315
Totaal	3.728	1.263	4.991	549	5.540
<i>Lasten:</i>					
Haiti	3.827	1.420	5.247		5.247
Hoom Afrika		239	239		239
Syrie	502	566	1.068		1.068
Filipijnen	533		533		533
Pakistan		316	316		316
Sri Lanka		107	107		107
<i>Binnenlandse projecten:</i>					
Schuldhelpmaatje				323	323
Transithuis				315	315
Totaal	4.862	2.647	7.509	638	8.148

* Betreft gelden verkregen uit niet particuliere werving dan wel voor of na de SHO actieperiode ontvangen bedragen.

Zowel de baten en lasten uit de noodhulpacties als de specifieke projecten worden via de bestemmingsfondsen verantwoord.

Conclusie bij het resultaat

Er zijn twee zaken die duidelijk van invloed zijn geweest op het resultaat. Allereerst is zichtbaar dat steeds meer geld specifiek wordt bestemd, hetzij door de particuliere gever, de overheid of instituties, hetzij als gevolg van speciale acties bij rampen. Dit betekent niet alleen fluctuaties in baten en lasten ten opzichte van de begroting, maar het heeft ook impact op de wijze waarop het geld dient te worden besteed en verantwoord. Hiernaast heeft het gevolgen voor de uitvoeringsorganisatie. Het is mede hierom dat in de jaarplannen 2013 en 2014 als in deze jaarrekening een lijn van flexibele inzet van mensen en middelen is uitgezet. In 2014 zal dit nog concretere vormen moeten gaan aannemen.

Vervolgens is de doorzettende daling van inkomsten uit onze eigen geldwerving in de jaarcijfers 2013 een zorgwekkende ontwikkeling. In de begroting 2013, alsmede in de meerjarenbegroting, was rekening gehouden met een inkomstenontwikkeling op het niveau van de realisatie 2011. De cijfers 2012 lieten echter al zien dat de daling zich nog harder doorzette dan toen kon worden voorzien. Alhoewel er door het tijdig signaleren hiervan in 2013 kon worden bijgestuurd in de kosten, en er in het jaarplan en de begroting 2014 al maatregelen zijn doorgevoerd, laten de eerste resultaten voor 2014 wederom een daling zien. Dit maakt dat kritisch zal moeten worden gekeken naar de ontwikkelingen die nu zich voordoen en de gevolgen die dit heeft voor de exploitatie 2014. Hiervoor is een aparte werkgroep in het leven geroepen.

Bestedingsratio's

De kosten van Kerk in Actie zijn naar bestedingscategorieën in specifieke ratio's uitgedrukt. Deze geven het volgende weer:

% ten opzichte van de totale lasten = waar is een uitgegeven euro aan besteed

% ten opzichte van de totale baten = waar is een ontvangen euro naar toe gegaan

Tenslotte zijn de directe kosten fondsenwerving (dit betreft de inzet van fondsenwerfers en de directe kosten m.b.t. fondsenwervingsprojecten) uitgedrukt in een % van de opbrengst uit collecten, giften en schenkingen.

Ratio's Kerk in Actie	Norm	Begroting 2014	Begroting 2013	Rekening 2013	Rekening 2012	Rekening 2011
% ten opzichte van de totale lasten						
<i>Doelbestedingen:</i>						
Subsidies en bijdragen		64,9%	64,9%	70,9%	68,5%	72,7%
Via eigen organisatie		22,6%	22,7%	19,7%	21,0%	17,8%
		87,5%	87,6%	90,6%	89,5%	90,5%
Werving baten		9,1%	8,9%	6,5%	7,6%	7,1%
Kosten beheer en administratie	4,5-4,75%	3,4%	3,4%	2,9%	2,9%	2,4%
		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
% ten opzichte van de totale baten						
<i>Doelbestedingen:</i>						
Subsidies en bijdragen	60-70%	68,7%	68,6%	81,3%	89,0%	75,4%
Via eigen organisatie		23,9%	24,0%	22,6%	27,2%	18,5%
		92,6%	92,6%	104,0%	116,2%	93,9%
Werving baten		9,6%	9,4%	7,5%	9,9%	7,4%
Kosten beheer en administratie		3,6%	3,6%	3,3%	3,8%	2,5%
Mutatie in reserves en fondsen		-5,8%	-5,7%	-14,7%	-29,9%	-3,8%
		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
% t.o.v. opbrengst vrijwillige geldwerving						
Kosten eigen fondsenwerving	9-12,5%	12,5%	12,5%	11,7%	13,9%	13,7%

Doelbestedingen

Subsidies en bijdragen

Dit betreffen de direct met partners overeengekomen projectfinancieringen. Dit percentage geeft aan hoeveel procent van de baten aan directe steunverlening wordt besteed.

Het percentage ten opzichte van de totale baten in 2013 is relatief hoog in vergelijking met andere jaren. Dit wordt met name veroorzaakt door de noodhulpacties. De opbrengsten zijn voor een groot deel in voorgaande jaren binnengekomen.

Ten opzichte van de totale lasten is ook een hoger percentage waar te nemen. Ook dit heeft voornamelijk te maken met noodhulpprojecten.

Via eigen organisatie

Het betreft hier activiteiten die in het kader van de doelstelling vanuit de eigen organisatie, en dus niet via partners, worden uitgevoerd. Deze activiteiten liggen onder meer op het gebied van binnenlands diaconaat, voorlichting en communicatie en Interactief.

Kosten beheer en administratie

Dit zijn de kosten die door de ondersteunende afdelingen van de dienstenorganisatie van de Protestantse kerk (zoals Financiën, HRM en Facilitaire Zaken met huisvesting) aan Kerk in Actie worden doorberekend op basis van de begrote bezetting.

Werving baten

Hieronder wordt verstaan de kosten eigen fondsenwerving die specifiek betrekking hebben op de werving van de opbrengsten uit collecten, giften en schenkingen. Kosten met betrekking tot de werving van de overige baten worden niet apart gepresenteerd.

Kosten eigen fondsenwerving

Het percentage fondsenwerving valt in 2013 binnen de door Kerk in Actie gehanteerde norm van 9 tot 12,5%. Vanuit het Centraal Bureau Fondsenwerving is een norm gesteld van maximaal 25% van de opbrengsten vrijwillige geldwerving. Aan deze norm wordt ruimschoots voldaan.

Jaarrekening 2013 Kerk in Actie

Balans (na resultaatbestemming)

Activa (x € 1.000)	Ref.	Balans 31-12-2013	Balans 31-12-2012
Deelneming		1.000	1.000
Participatie		200	
Leningen u/g		12	14
Financiële vaste activa	1	1.212	1.014
Vorderingen en overlopende activa		3.562	9.288
Liquide middelen		23.087	18.377
Vlottende activa	2	26.649	27.665
Totaal Activa		27.861	28.679

Passiva (x € 1.000)	Ref.	Balans 31-12-2013	Balans 31-12-2012
Reserves en fondsen			
<i>Reserves</i>			
Bestemmingsreserves		12.328	14.200
<i>Fondsen</i>			
Bestemmingsfondsen		6.961	9.708
Eigen vermogen	3	19.289	23.908
Vorzieningen	4	369	
Langlopende schulden	5		350
Kortlopende schulden	6	8.203	4.421
Totaal Passiva		27.861	28.679

Staat van baten en lasten

Baten (x € 1.000)	Ref.	Rekening 2013	Begroting 2013	Rekening 2012
Beschikbaar voor de doelstelling				
Baten uit eigen fondsenwerving				
Collecten, giften en schenkingen		20.098	21.650	20.469
Nalatenschappen		2.609	2.650	2.215
		22.707	24.300	22.685
Bijdragen van derden		2.645	2.453	3.087
	7	25.353	26.753	25.771
Verplichte bijdragen van gemeenten	8	450	450	450
Baten uit acties van derden	9	4.701	570	1.365
Subsidies van overheden	10	315	0	233
Bijdragen voor dienstverlening	11	179	320	309
Baten uit beleggingen (rentebaten)	12	236	365	295
Overige baten	13			
Opbrengst publicaties		81	225	208
Diverse baten		99	5	87
		180	230	295
Totaal beschikbaar voor de doelstelling		31.414	28.688	28.718

Lasten (x € 1.000)	Ref.	Rekening 2013	Begroting 2013	Rekening 2012
Besteed aan doelstellingen				
Programma's				
Zending		9.167	9.689	10.821
Werelddiakonaat ¹⁾		20.733	15.038	19.921
Binnenlands diaconaat		2.758	1.853	2.642
	14	32.659	26.580	33.384
Werving baten				
Kosten eigen fondsenwerving	15	2.342	2.707	2.843
<i>Subtotaal</i>		35.000	29.287	36.227
Beheer en Administratie				
<i>Staf en ondersteunende afdelingen</i>				
Directie		62	62	63
Financiën & Control		274	274	289
Human Resource Management		130	130	139
C&F- servicedesk		45	45	48
Facilitaire Zaken		521	515	542
	16	1.033	1.026	1.080
Totaal lasten		36.033	30.313	37.307
Totaal baten		31.414	28.688	28.718
Totaal resultaat		-4.619	-1.625	-8.589

1) Inclusief Noodhulp, Kinderen in de Knel en FairClimate.

Resultaatverdeling

Resultaatverdeling

(x € 1.000)

Het resultaat is toegevoegd (+) of onttrokken (-) aan

Bestemmingsreserves

Egalisatiereserve diaconaat	3		101
Revolving fund Zending	-535	-136	-552
Revolving fund Werelddiaconaat	-101	463	-887
Revolving fund Kinderen in de knel	-142		-180
Revolving fund Noodhulp	-157		52
Egalisatiereserve ZZO	-52		-4
Reserve Werelddiaconaat Protestantse kerk	-456	-500	-1.502
Reserve Zending Protestantse kerk	-431	-750	-1.544
	-1.872	-923	-4.517

Bestemmingsfondsen

Noodhulpfondsen	-3.007	-702	-4.430
Overige fondsen	260		358
	-2.747	-702	-4.072

Totaal

	-4.619	-1.625	-8.589
--	---------------	---------------	---------------

Kasstroomoverzicht

Kasstroomoverzicht (indirecte methode)

(x € 1.000,-)

	Ref.	Balans 31-12-2013	Balans 31-12-2012
Vermogensresultaat Kerk in Actie	3	-4.619	-8.589
<i>Kasstroom uit operationele activiteiten</i>			
Voorzieningen	4	369	
Vorraden			
Vorderingen en overlopende activa	2	5.726	585
Kortlopende schulden	6	3.783	160
Totaal Kasstroom uit operationele activiteiten		9.878	745
<i>Kasstroom uit investeringsactiviteiten</i>			
Deelneming ICCO coöperatie	1	0	-1.000
Participatie ICCO Capital 4Development	1	200	0
Leningen u/g	1	1	-10
Totaal Kasstroom uit investeringsactiviteiten		201	-1.010
<i>Kasstroom uit financieringsactiviteiten</i>			
Langlopende schulden	5	-350	150
Totaal Kasstroom uit financieringsactiviteiten		-350	150
Totaal mutatie liquide middelen	2	5.108	-8.703

Verloop liquide middelen

(x € 1.000)

	2013	2012
Stand per 1 januari	18.377	27.080
Mutatie boekjaar	4.710	-8.703
Stand per 31 december	23.087	18.377

Waarderingsgrondslagen

Richtlijn Jaarverslaggeving

De jaarrekening van de Protestantse Kerk (inclusief de dienstenorganisatie) en die van Kerk in Actie zijn opgesteld conform de Richtlijn 650 Fondsenwervende Instellingen, mede in verband met het CBF-keurmerk ten behoeve van Kerk in Actie.

Stelselwijziging / Vergelijking met voorgaand jaar

In het boekjaar 2013 hebben zich geen stelselwijzigingen voorgedaan. De cijfers van de jaarrekening 2012 zijn als vergelijkingsdoeleinden vermeld in deze jaarrekening 2013. De sluitende begroting 2013 is in overeenstemming gebracht met de verantwoording over het boekjaar 2012 om vergelijking te vergemakkelijken.

Schattingen

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat de directie van De Protestantse Kerk in Nederland zich over verschillende zaken een oordeel vormt, en dat de directie schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

Consolidatiekring

Naast de enkelvoudige jaarrekening wordt aan de kleine synode een door een onafhankelijke externe accountant gewaarmerkte geconsolideerde jaarverslaggeving van de Protestantse Kerk in Nederland aangeboden, waarin zijn opgenomen de aan de kerk gelieerde instellingen c.q. rechtspersonen. De consolidatiekring omvat de volgende instellingen:

Landelijke instellingen

- Protestantse Kerk in Nederland (de enkelvoudige jaarrekening)
- Dienstenorganisatie van de Protestantse Kerk in Nederland (inclusief Kerk in Actie)
- Stichting Mechanische Registratie en Administratie (SMRA)
- Stichting Kerk en Wereld
- Stichting de Zending der Protestantse Kerk in Nederland
- Boekencentrum BV
- Stichting Kerkelijk Geldbeheer (SKG)
- Stichting Protestants Diaconaal Krediet Nederland (PDKN)
- Stichting Steun Protestantse Kerk in Nederland
- Centrale kas predikantstraktementen van de Beleidscommissie Predikanten (BCP)
- Protestantse Stichting voor Diaconaal Vakantiewerk (PSDV)

Regionale instellingen

- Stichting Promo;
- Stichting Protestants Maatschappelijk- en Sociaal Activeringswerk in Gelderland (Promage);
- Stichting Provinciaal Gereformeerd Centrum voor Jeugd- en Jongerenwerk in Zuid-Holland;
- Stichting Steunfonds voor het Protestantisme in het Zuiden;
- Stichting Hervormd Kerkcentrum Zeeland.

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire directieleden, andere sleutelfunctionarissen in het management van De Protestantse Kerk in Nederland en nauwe verwanten zijn verbonden partijen.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen

Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Algemeen

Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

Financiële vaste activa

Leningen uitgeleend geld (u/g) worden initieel gewaardeerd tegen de reële waarde, gewoonlijk de nominale waarde, onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen. Vervolgens worden deze vorderingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Op iedere balansdatum wordt beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat het vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig is/kan zijn.

Deelnemingen

Deelnemingen waarin invloed van betekenis kan worden uitgeoefend worden gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode (nettovermogenswaarde).

De nettovermogenswaarde wordt berekend volgens de grondslagen die gelden voor deze jaarrekening; voor deelnemingen waarvan onvoldoende gegevens beschikbaar zijn voor aanpassing aan deze grondslagen, wordt uitgegaan van de waarderingsgrondslagen van de desbetreffende deelneming.

Indien de waardering van een deelneming volgens de nettovermogenswaarde negatief is, wordt deze op nihil gewaardeerd. De eerste waardering van gekochte deelnemingen is gebaseerd op de reële waarde van de identificeerbare activa en passiva op het moment van acquisitie. Voor de vervolgwaaardering worden de grondslagen toegepast die gelden voor deze jaarrekening, uitgaande van de waarden bij eerste waardering

Vorderingen, overlopende activa en overige activa

Aandelen en obligaties worden gewaardeerd op marktwaarde. Overige beleggingen worden op reële waarde gewaardeerd. Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Handelsvorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering. De overlopende activa en overige activa worden eveneens gewaardeerd op reële waarde.

Liquide middelen

De liquide middelen worden tegen de nominale waarde opgenomen.

Reserves en fondsen (Eigen vermogen)

Het vermogen van de kerk heeft een bijzonder karakter. De Protestantse Kerk in Nederland is gehouden dit vermogen slechts aan te wenden in overeenstemming met de doelstelling waartoe ze in het leven is geroepen. De presentatie van het eigen vermogen in de balans wordt onderscheiden in:

- reserves
- fondsen

Reserves

Deze reserves kunnen egalisatie- en/of continuïteitsreserves en bestemmingsreserves zijn. Besteding van bestemmingsreserves kan slechts indien dit binnen de gegeven 'bestemming' plaatsvindt. De gevormde bestemmingsreserves mogen geen verplichting betreffen.

Fondsen

Dit deel van het eigen vermogen is vanwege de specifieke bestemming die door 'derden' (gevers of overheid) is bepaald, slechts aan te wenden voor de specifieke bestemming.

Voorzieningen

Onder voorzieningen worden opgenomen:

- verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs is in te schatten;
- op balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen en/of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is in te schatten;
- kosten die in het volgend boekjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het boekjaar of een voorgaand boekjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal boekjaren.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De overige voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

De Protestantse Kerk in Nederland kent een drietal voorzieningen, te weten: voorziening voor (groot) onderhoud en voorziening voor uitgezonden medewerkers (kostenegalisatievoorzieningen) en een voorziening voor verplichtingen en verliezen (reorganisatiekosten).

De voorziening voor (groot) onderhoud is gevormd voor toekomstige kosten van (groot) onderhoud aan de (bedrijfs-)gebouwen. De toevoeging aan de voorziening wordt in principe bepaald op basis van het geschatte bedrag van het onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden van groot onderhoud verloopt, tenzij anders is aangegeven.

Langlopende schulden

Schulden op lange termijn worden gewaardeerd tegen reële waarde.

De verplichtingen financiële steun-/hulpverlening aan gemeenten worden geheel ten laste gebracht van het boekjaar waarin het besluit tot toekenning schriftelijk aan de steunontvanger is medegedeeld, ongeacht in welk boekjaar de financiële steun-/hulpverlening wordt uitgekeerd. Daarbij is bepalend of de ontvangende partij recht kan doen gelden op een bepaald bedrag.

Voor zover toekenningen meerjarige betalingsverplichtingen betreffen, worden deze verplichtingen vermeld als schulden op lange termijn. Indien echter bij deze toekenningen een ontbindende voorwaarde is opgenomen, dan worden deze naar jaar verantwoord onder de 'niet uit de balans blijvende verplichtingen'.

Schulden op korte termijn

Schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten.

Het verschil tussen de bepaalde boekwaarde en de uiteindelijke aflossingswaarde wordt op basis van de effectieve rente gedurende de geschatte looptijd van de schulden in de winst-en-verliesrekening als interestlast verwerkt.

Grondslagen voor bepaling van het resultaat

Algemeen

Ontvangsten en uitgaven worden in de staat van baten en lasten toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben. Bij deze toerekening wordt een bestendige gedragslijn gevolgd. In de balans wordt rekening gehouden met de, aan een periode toe te rekenen bedragen die in een andere periode zijn of worden ontvangen dan wel betaald. Verliezen worden verantwoord als deze voorzienbaar zijn; baten worden verantwoord als deze gerealiseerd zijn.

Alle baten en lasten worden verantwoord in de staat van baten en lasten. Dit betekent dat geen rechtstreekse mutaties in het vermogen plaatsvinden, behalve bij stelselwijziging, herstel van fundamentele fouten, herwaardering en niet gerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen, voor zover die verantwoord kunnen worden in de 'reserve niet gerealiseerde waardeverschillen beleggingen'.

Bestemmingsgiften

Baten waarvoor een bijzondere bestemming is aangewezen, al dan niet via specifieke acties, worden afzonderlijk in de (toelichting op de) staat van baten en lasten opgenomen, onder vermelding van de aard van de bestemming. Ook de besteding hiervan wordt afzonderlijk vermeld.

Indien deze baten in het verslagjaar niet volledig zijn besteed, worden de nog niet bestede gelden verwerkt in de desbetreffende bestemmingsreserve. Indien in een volgend jaar uit de bestemmingsreserve wordt geput, wordt deze besteding enerzijds in de staat van baten en lasten verantwoord en anderzijds als mutatie in de desbetreffende bestemmingsreserve weergegeven.

Baten uit eigen fondsenwerving

- **Collecten**
Collecten worden verantwoord in het jaar waarin de collecten volgens het collecterooster gehouden zijn.
- **Giften**
Giften worden verantwoord in het jaar waarin een specifieke actie heeft plaatsgevonden, dan wel in het jaar van ontvangst indien geen specifieke actie heeft plaatsgevonden.
- **Nalatenschappen**
Baten uit nalatenschappen worden opgenomen in het boekjaar waarin de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. De omvang van een bate uit een nalatenschap kan betrouwbaar worden vastgesteld als op grond van het stadium waarin de afhandeling van de nalatenschap zich bevindt, een redelijke schatting van de ontvangst kan worden gemaakt. Voorlopige uitbetalingen in de vorm van voorschotten worden in het boekjaar waarin ze worden ontvangen verantwoord als baten uit nalatenschappen. Verkrijgingen belast met vruchtgebruik worden alleen in de toelichting vermeld. Zij worden pas in de staat van baten en lasten verantwoord bij het einde van het vruchtgebruik of bij eerdere verkoop van de blote eigendom.
Nalatenschappen worden besteed ter uitvoering van het werk van de kerk, rekening houdend met de bestemming waaronder de nalatenschap is ontvangen.
- **Bijdragen van derden**
Bijdragen van derden voor de uitvoering van projecten of programma's waarbij de subsidiegever als financier of medefinancier optreedt, worden verantwoord op basis van de ontvangen bedragen, dan wel de toezeggingen.

Baten uit acties van derden

Baten van andere fondsenwervende instellingen worden onder deze noemer verantwoord op basis van de ontvangen bedragen, dan wel de toezeggingen.

Subsidies van overheden

Subsidies van overheden ontvangen voor de uitvoering van projecten of programma's, waarbij de subsidiegever als financier of medefinancier optreedt, worden voor het bestede deel afzonderlijk onder de baten verantwoord.

Bijdragen voor dienstverlening

Verantwoording van opbrengsten uit de levering van diensten geschiedt naar rato van de geleverde prestaties, gebaseerd op de verrichte diensten tot aan de balansdatum in verhouding tot de in totaal te verrichten diensten.

Rentebaten en baten uit beleggingen

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

Personeelskosten

Periodiek betaalbare beloningen, zoals lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de winst- en verliesrekening voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

Kosten eigen fondsenwerving

De kosten fondsenwerving zijn bepaald op basis van de werkelijke inzet per programma van de medewerkers van het team fondsenwerving van de afdeling Communicatie & Fondsenwerving. Deze inzet (vertaald in aantal uren x uurtarief) is vermeerderd met de werkelijke directe kosten van de fondsverwervende activiteit. Ten aanzien van de (voorzien) hoogte van deze kosten is gesteld dat deze zich kan bewegen tussen 9% en 12,5% van de begrote bruto opbrengst.

Overige activiteiten op met name het gebied van communicatie en voorlichting die niet primair op fondsenwerving zijn gericht, maar waarvan wel een fondsenwervende werking kan uitgaan, zijn niet als zodanig aangemerkt.

Toezeggingen financiële steun/hulpverlening

Verplichtingen financiële steun-/hulpverlening komen geheel ten laste van het boekjaar waarin het besluit tot toekenning schriftelijk aan de steunontvanger is medegedeeld, ongeacht in welk boekjaar de financiële steun-/hulpverlening wordt uitgekeerd. Daarbij is bepalend of de ontvangende partij recht kan doen gelden op een bepaald bedrag.

Grondslagen interne doorbelastingen

De verdeling van de interne doorbelastingen naar de doelstellingen en activiteiten van de verschillende programmalijnen en werkonderdelen geschiedt op basis van de volgende uitgangspunten:

- de logistieke kosten van drukwerkbegeleiding en centrale reproductie worden doorbelast op basis van de werkelijk bestede uren van de medewerkers van drukwerkbegeleiding maal het voorcalculatorisch bepaalde uurtarief respectievelijk het aantal afdrukken. De werkelijke out-of-pocketkosten worden direct ten laste van de opdrachtgevende afdeling gebracht;
- binnen de interne dienstverlening wordt het gebruik van maaltijden e.d., verzorgd door het bedrijfsrestaurant, doorbelast op basis van de werkelijke afname tegen een voorcalculatorisch kostprijsstarief;
- de kosten van de stafafdelingen Directie, Financiën & Control, Human Resource Management, Servicedesk van de afdeling Communicatie & Fondsenwerving en de (overige) kosten van de stafafdeling Facilitaire Zaken, waarin de huisvestingskosten inclusief de afschrijvingen van de materiële vaste activa opgenomen zijn, worden op voorcalculatorische basis aan de programmalijnen/werkonderdelen doorberekend op basis van het aantal bij de afdelingen behorende begrote formatieplaatsen.

Pensioenen in de waarderingsgrondslagen

De dienstenorganisatie van de Protestantse Kerk in Nederland heeft voor haar werknemers een toegezegde pensioenregeling. Hiervoor in aanmerking komende werknemers hebben op de pensioengerechtigde leeftijd recht op een pensioen dat afhankelijk is van leeftijd, salaris en dienstjaren. De regeling is ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds Zorg en Welzijn. De dienstenorganisatie van de Protestantse Kerk in Nederland heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij Zorg en Welzijn, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. Alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar zijn derhalve in de jaarrekening verantwoord.

Toelichting op de balans

Activa

Financiële vaste activa (1)

Deelneming

(x € 1.000)

Deelneming ICCO coöperatie

Balans 31-12-2013	Balans 31-12-2012
1.000	1.000

Deelneming ICCO-coöperatie

Bij notariële akte van 14 november 2012 is de Stichting ICCO omgezet in een Coöperatie ICCO U.A., waarin als één van de drie leden de dienstenorganisatie van de Protestantse Kerk in Nederland deelneemt ter zake van haar werkzaamheden in het kader van Kerk in Actie. De leden hebben zich verplicht een bedrag van € 1 mln. als eigen vermogen te storten in het vermogen van de coöperatie. In 2012 en 2013 is hiervan reeds € 500k opgevraagd en betaald. Het resterende bedrag van € 500k is opgenomen als schulden op korte termijn en zal in 2014 worden overgemaakt.

Verloop deelneming

(x € 1.000,-)

Deelneming ICCO coöperatie

Totaal

Balans 1-1-2013	Bij	Af	Balans 31-12-2013
1.000			1.000
1.000	0	0	1.000

Participatie

(x € 1.000)

Participatie ICCO Capital 4Development

Balans 31-12-2013	Balans 31-12-2012
200	0

Participatie ICCO Capital 4Development

Op 19 december 2013 is een overeenkomst getekend tussen de Dienstenorganisatie van de Protestantse kerk (inzake het werk van Kerk in Actie buitenland), de Coöperatie ICCO U.A., de ICCO Investments B.V. en de Stichting Capital 4Development. In deze overeenkomst is tussen partijen en de Stichting Capital 4Development de participatie vastgelegd in het "ICCO Investment Fund". Hierbij is het volgende vastgelegd en geregeld: "The Participants wish to create a fund for the collective investment for the account of the Participants and possible new participants, in sustainable small growing business in developing countries that have a positive social and sustainable impact, under the terms and conditions as set out in this Agreement". Het conform het participatie schema voor 2013 opgenomen bedrag is opgevraagd en in 2013 betaald.

Verloop participatie

(x € 1.000,-)

Participatie ICCO Capital 4Development

Totaal

Balans 1-1-2013	Bij	Af	Balans 31-12-2013
0	200	0	200
0	200	0	200

Leningen u/g (x € 1.000)	Balans 31-12-2013	Balans 31-12-2012
Leningen u/g	12	14

Verloop Leningen u/g (x € 1.000,-)	Balans 1-1-2013	Bij	Af	Balans 31-12-2013
Leningen medewerkers in het buitenland	14	5	7	12
Totaal	14	5	7	12

Vlottende activa (2)

Vorderingen en overlopende activa (x € 1.000)	Balans 31-12-2013	Balans 31-12-2012
Rekeningen courant	0	2.776
Bijdragen en subsidies	358	402
Collecten, giften en schenkingen	593	943
Af te wikkelen nalatenschappen	1.214	1.413
SHO: toegezegde bijdrage actie Haïti	706	2.608
Rente en dividendbelasting	130	221
Overige debiteuren	0	177
Diversen	528	172
Subtotaal vorderingen	3.529	5.935
Af: voorziening oninbare vorderingen	0	0
	3.529	5.935
Vooruitbetaalde posten:		
Stichting INLIA, vooruitbetaalde projectbijdrage	33	348
Schulhulpmaatje, vooruitbetaalde projectbijdrage	0	125
Overige	1	104
	33	577
Totaal	3.562	9.288

Alle vorderingen hebben een looptijd kleiner dan 1 jaar. Bij de rekening-courant verhoudingen wordt nog opgemerkt dat deze renteloos zijn en dat er geen zekerheden zijn vereist.

Liquide middelen (x € 1.000)	Balans 31-12-2013	Balans 31-12-2012
Deposito's	10.092	13.670
Banktegoeden	12.994	4.707
Totaal	23.087	18.377

De liquide middelen staan ter vrije beschikking. Voor een toelichting op deze toename wordt verwezen naar het kasstroomoverzicht.

Passiva

Eigen vermogen (3)

Bestemmingsreserves

(x € 1.000)

Bestemmingsreserves Kerk in Actie

Totaal

Balans 31-12-2013	Balans 31-12-2012
12.328	14.200
12.328	14.200

Verloop bestemmingsreserves

(x € 1.000,-)

Programma's Kerk in Actie

Revolving Fund Kinderen in de Knel

Revolving Fund Werelddiaconaat

Revolving Fund Zending

Revolving Fund Noodhulp

Egalisatiereserve diaconaal werk

Egalisatiereserve ZZO

Egalisatiereserves nalatenschappen

Zending

Werelddiaconaat

Totaal

Balans 1-1-2013	Bij	Af	Balans 31-12-2013
860		142	718
1.760		101	1.659
4.540		535	4.005
969		157	812
176	3		179
1.676		52	1.624
1.173		431	742
3.045		456	2.589
14.200	3	1.875	12.328

Bestemmingsfondsen

(x € 1.000)

Noodhulpfondsen

Actiepotten Kerk in Actie

Actiepotten SHO

Overige

Overige fondsen

Totaal

Balans 31-12-2013	Balans 31-12-2012
1.663	3.397
3.073	4.346
2.225	1.965
6.961	9.708

Actiepotten Kerk in Actie <i>(x € 1.000,-)</i>	Balans 1-1-2013	Bij:	Af:	Balans 31-12-2013
Aardbeving Iran	208		208	0
Bangladesh - cycloon	217			217
Vluchtelingen/ontheemden in verre en nabije Oosten	21		21	0
Noodsituaties Soedan	50			50
Sri Lanka	168		107	61
Aardbeving Haiti	1.583		1.420	163
Overstroming Pakistan	392		316	76
Hoorn van Afrika	640		239	401
Cycloon Myanmar/Birma	118		118	0
Cycloon Filipijnen		470		470
Burgeroorlog Syrië		225		225
	3.397	695	2.429	1.663

Actiepotten SHO <i>(x € 1.000,-)</i>	Balans 1-1-2013	Bij:	Af:	Balans 31-12-2013
Aardbeving Haiti	4.210		3.801	409
Aardbeving Haiti, AKV	136		136	0
Cycloon Filipijnen		2.455		2.455
Cycloon Filipijnen, AKV		209		209
	4.346	2.664	3.937	3.073

Overige fondsen <i>(x € 1.000,-)</i>	Balans 1-1-2013	Bij:	Af:	Balans 31-12-2013
Projectenfonds EO Metterdaad	275		63	212
Projectenfonds particuliere schenkingen	1.061	450		1.511
Diaconale fondsen buitenland	289		37	252
Diaconale fondsen binnenland	57			57
Project Schulhulpmaatje	283		89	194
	1.965	450	190	2.225

Vorzieningen (4)

Vorzieningen (x € 1.000)	Balans 1-1-2013	Bij:	Af:	Balans 31-12-2013
Pensioenvorzieningen	0	510	141	369
Totaal	0	510	141	369

Verloop voorzieningen (x € 1.000)	Balans 1-1-2013	Bij:	Af:	Vrijval	Balans 31-12-2013
Fonds pensioenreglement GKN	197		25	31	141
Pensioenvoorziening Ned.medewerkers	266	24	52	33	205
Pensioenvoorziening Indon.medewerkers	23				23
Totaal	485	24	77	64	369

Pensioenvorzieningen (€ 369k)

Dit betreffen pensioenregelingen voor oud-medewerkers van de Gereformeerde Kerken in Nederland en oud-zendingsmedewerkers. Uitgangspunt voor deze voorziening vormt een actuariële berekening, welke periodiek wordt opgesteld. Voor de actuariële berekening zijn de volgende maatstaven gehanteerd: rekenrente 4%, sterftetabel GBM/V. 1995-2000 met drie jaar leeftijdsterugstelling. Aan de voorziening voor pensioenen voor Indonesische medewerkers liggen overeenkomsten ten grondslag tussen de GKN en de desbetreffende partijen.

Langlopende schulden (5)

Schulden op lange termijn (x € 1.000)	Balans 31-12-2013	Balans 31-12-2012
Deelneming ICCO coöperatie 2014	0	250
Projectverplichtingen 2015 resp. 2014	0	100
Totaal	0	350

Kortlopende schulden (6)

De schulden op korte termijn (< 1 jr.) bedragen als volgt:

Schulden op korte termijn

(x € 1.000)

	Balans 31-12-2013	Balans 31-12-2012
Rekeningen courant	3.816	0
Projectverplichtingen (korter dan een jaar)	2.182	1.592
Deelneming ICCO coöperatie	500	500
Partnerbetalingen onderweg	49	319
Bijdragen binnenlandse organisaties	64	150
Rekening courant instellingen	0	0
Personeels- en appraatskosten buitenlandafdeling	1.025	937
Apparaatskosten noodhulpacties	313	245
Niet opgenomen verlofdagen	66	46
Diversen	3	0
	4.202	3.791
Vooruitontvangen posten:		
Subsidie project Schuldhelpmaatje	127	0
Subsidie project Transithuis	59	629
	185	629
Totaal	8.203	4.421

Bij de rekening-courant verhoudingen wordt nog opgemerkt dat deze renteloos zijn en dat er geen zekerheden zijn vereist.

Niet in de balans opgenomen activa en/of verplichtingen

Participatie ICCO Capital4Development

Op 19 december 2013 is een overeenkomst getekend tussen de Dienstenorganisatie van de Protestantse kerk (inzake het werk van Kerk in Actie buitenland), de Coöperatie ICCO U.A., de ICCO Investments B.V. en de Stichting Capital 4Development. In deze overeenkomst is tussen partijen en de Stichting Capital 4Development de participatie vastgelegd in het "ICCO Investment Fund". Hierbij is het volgende vastgelegd en geregeld: "The Participants wish to create a fund for the collective investment for the account of the Participants and possible new participants, in sustainable small growing business in developing countries that have a positive social and sustainable impact, under the terms and conditions as set out in this Agreement".

In de overeenkomst is een totale deelneming voorzien van € 1.500.000, verdeeld over de jaren 2013 (€ 200.000), 2014 (€ 500.000), 2015 (€ 500.000) en 2016 (€ 300.000).

Hierbij is bepaald dat:

"Assuming that committed funds will be drawn at least once a year it could also be an option to adjust these proportions on a yearly basis if resources of funding for a founding partner remains uncertain".

Het conform het participatie schema voor 2013 opgenomen bedrag is opgevraagd en in 2013 betaald. In de begroting 2014 van Kerk in Actie is een bedrag van € 500.000 opgenomen.

Meerjarige subsidieverplichtingen Kerk in Actie

Jaarlijks worden deze voorwaardelijke verplichtingen vermeld inzake de steunverlening door Kerk in Actie op grond van de ontbindende voorwaarden, die in de contracten voor subsidieverlening zijn opgenomen. Deze meerjarige subsidieverplichtingen worden aangegaan met de contractuele beperking dat de volgende termijn pas kan worden verleend als bij aanvang van het betreffende subsidiejaar dit subsidiebedrag door Kerk in Actie schriftelijk wordt toegezegd. Dit vanwege het feit dat Kerk in Actie zelf geen 'gegarandeerde' inkomsten heeft en grotendeels afhankelijk is van de baten uit eigen fondsenwerving.

Aan het begin van elk jaar wordt, mede op grond van de aanwezige revolving funds (egalisereserves) van Kerk in Actie, beoordeeld of de subsidieverplichtingen gestand kunnen worden gedaan. Onderstaand zijn deze meerjarige verplichtingen weergegeven en uitgedrukt in relatie tot de beschikbare middelen, te weten de betreffende reserves en fondsen ultimo 2013 én de verwachte middelen voor (directe) steunverlening volgens de begroting 2014.

Meerjarige subsidieverplichtingen (x € 1.000)	Voorwaardelijk subsidieverplichtingen				Stand reserve/fonds ult. 2013	Steunverlening begr. 2014	Totaal beschikbare middelen	Procentuele verplichting t.o.v. beschikbare middelen			
	2014	2015	2016 e.v.	Totaal				2014	2015	2016 e.v.	Totaal
Programma's regulier											
Zending	2.464	848	20	3.332	4.005	6.737	10.742	23%	8%	0%	31%
Werelddiaconaat	2.206	549		2.755	1.659	6.413	8.072	27%	7%	0%	34%
Noodhulp	113			113	812	1.000	1.812	6%	0%	0%	6%
Kinderen in de Knel	1.296	489		1.785	718	2.500	3.218	40%	15%	0%	55%
FairClimate	150	150		300	0	350	350	43%	43%	0%	86%
Diaconaal werk binnenland	477	80		557	179	1.200	1.379	35%	6%	0%	40%
Subtotaal	6.706	2.116	20	8.842	7.372	18.200	25.572	26%	8%	0%	35%
Noodhulpacties:											
Kerk in Actie	184			184	1.663		1.663	11%	0%	0%	11%
SHO (Haïti, Filipijnen)	704			704	2.864		2.864	25%	0%	0%	25%
	888	0	0	888	4.527	0	4.527	20%	0%	0%	20%
Totaal	7.594	2.116	20	9.730	11.899	18.200	30.099	25%	7%	0%	32%

Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat de onvoorwaardelijk aangegane projectverplichtingen staan verantwoord onder de schulden op korte termijn of onder de schulden op lange termijn.

Toelichting op de baten en lasten

Baten uit eigen fondsenwerving (7)

Vrijwillige geldwerving (x € 1.000)	Rekening 2013	Begroting 2013	Rekening 2012
Collecten, giften en schenkingen			
Zending	6.416	6.812	6.624
Werelddiaconaat	7.048	8.391	7.677
Noodhulp	1.729	1.500	1.133
Kinderen in de Knel	2.796	2.800	2.846
FairClimate	405	500	415
Diaconaat	1.704	1.647	1.774
	20.098	21.650	20.469
(waarvan via mailingacties)	(€ 2.161)	(€ 2.500)	(€ 1.957)
Nalatenschappen			
Zending	604	1.000	698
Werelddiaconaat	1.504	1.500	1.269
Noodhulp	114		
Kinderen in de Knel	194	150	57
FairClimate			
Diaconaat	193		191
	2.609	2.650	2.215
Totaal	22.707	24.300	22.685

Kerk in Actie algemeen

Ten behoeve van het werk van Kerk in Actie is over 2013 een bedrag ontvangen van ruim € 5,1 mln. zonder specifieke doelbestemming binnen de programma's van Kerk in Actie.

Verdeling algemene inkomsten (x € 1.000)	Rekening 2013	Begroting 2013	Rekening 2012
Binnenlands diaconaat	645	522	607
Werelddiaconaat	2.399	1.941	2.256
Zending	2.115	1.712	1.990
Totaal	5.158	4.175	4.853

Deze verdeling heeft plaatsgevonden op basis van de bij begroting vastgestelde verdeelsleutel, te weten:

Verdeelsleutel	Rekening 2013	Begroting 2013	Rekening 2012
Binnenlands diaconaat	12,5%	12,5%	12,5%
Werelddiaconaat	46,5%	46,5%	46,5%
Zending	41,0%	41,0%	41,0%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%

Bijdragen van derden*(x € 1.000)*

	Rekening 2013	Begroting 2013	Rekening 2012
Stichting de Zending	1.800	1.800	1.800
Stichting Solidariteitsfonds	107		130
Stichting Rotterdam	105		101
HJGB	80		100
Stichting Dirk Bos fonds	80		20
Stichting Han Gerlach	49		
Stichting de Vaartse Rijn	43		
Stichting Groot Haspels	34		46
Stichting de Zending (overige bijdragen)	33		164
Stichting Marinelfonds	28		20
Action by Churches Together	61		90
Stichting Wees en Ouderlieden	20		
Weeshuis der Doopsgezinden	15		
Stichting Morra	14		
Stichting MEBI	13		
Dr. Hofstee stichting	10		15
Stichting Ccho Beheer	10		124
PSO			186
Stichting Samen verder			59
Stichting KSA			33
Stichting Stiltecentrum			20
Dijk stichting			15
Overige instellingen	145	653	164
Totaal	2.645	2.453	3.087

Verplichte bijdragen van gemeenten (8)**Verplichte bijdragen van gemeenten***(x € 1.000)*

	Rekening 2013	Begroting 2013	Rekening 2012
Heffing diaconaal quotum	450	450	450
Totaal financiële bijdragen	450	450	450

Baten uit acties van derden (9)

Acties van derden (x € 1.000)	Rekening 2013	Begroting 2013	Rekening 2012
<i>SHO noodhulpacties</i>			
Syrië	531		
Filipijnen	3.197		
Hoorn van Afrika			14
	3.728	0	14
<i>Overige</i>			
EO Metterdaad	723	570	1.151
Edukans	50		
Cordaid	20		
SKAN fonds	180		200
	973	570	1.351
Totaal	4.701	570	1.365

Subsidies van overheden (10)

Subsidies van overheden (x € 1.000)	Rekening 2013	Begroting 2013	Rekening 2012
Min.van Binnenlandse zaken: project Transithuis	315		233
Min.van Sociale zaken: project Schuldhulpmaatje	0		
Totaal	315	0	233

Aan Kerk in Actie is bij beschikking van 15 november 2013, referentie 2013-0000137273, door het Ministerie van Sociale zaken en werkgelegenheid, een subsidie toegekend ten behoeve van de projectalliantie SchuldHulpMaatje. Het toegekende bedrag ad € 158.340 is bestemd voor

- 1) het project vroegsignalering bij dreigende schulden in vijf wijkpilotprojecten,
- 2) het project eerste hulp bij schulden.

Voor deze projecten zijn ultimo 2013 nog geen bestedingen gerapporteerd. Het ontvangen voorschotbedrag ad € 126.672 is verantwoord onder de balanspost vooruitontvangen posten.

Bijdragen voor dienstverlening (11)

Bijdragen voor dienstverlening (x € 1.000)	Rekening 2013	Begroting 2013	Rekening 2012
Diaconaal werk binnenland	72	70	75
Hendrik Kraemer Instituut (cursusgelden)	20	250	195
Diversen	87		39
Totaal	179	320	309

Rentebaten en baten uit beleggingen (12)

Rentebaten en baten uit beleggingen (x € 1.000)	Rekening 2013	Begroting 2013	Rekening 2012
Rente liquide middelen	236	365	295
Totaal baten uit beleggingen	236	365	295

Rentebaten (verdeling) (x € 1.000)	Rekening 2013	Begroting 2013	Rekening 2012
Zending	52	100	46
Werelddiaconaat	20	70	39
Noodhulp	76	125	123
Kinderen in de Knel	10	70	9
Binnenlands diaconaat	2		
ZZO:			
Rentevergoeding (4,5%)	75		77
Totaal verdeling	236	365	295

Overige baten (13)

Opbrengst publicaties (x € 1.000)	Rekening 2013	Begroting 2013	Rekening 2012
Kalender Medische Zending		150	121
Diakonia	81	75	72
Overige publicaties			16
Totaal opbrengst publicaties	81	225	208

Diverse baten (x € 1.000)	Rekening 2013	Begroting 2013	Rekening 2012
Vrijval pensioenvoorziening GKN Zending	64		
PGGM premie correctie uitgezonden medewerkers			31
Opbrengst postzegelactie	19		27
Diversen	17	5	29
Totaal diverse baten	99	5	87

Toelichting op de lasten conform richtlijnen CBF (model 3)

De totale uitgaven van de staat van baten en lasten dienen volgens de richtlijnen van het CBF te worden weergegeven conform het zogenaamde model 3. Dit ziet er als volgt uit:

Lasten doelstellingen

(x € 1.000)

Directe steunverlening

- Subsidies en bijdragen
- Afdrachten contributies e.d.
- Activiteiten incl. uitbesteed werk
- Inzet van/aan andere progr. lijnen
- Publiciteit en communicatie
Personeelskosten
Huisvestingskosten
Kantoor en algemene kosten
Totaal lasten (voor doorbelasting)

Beheer&administratie naar doelstelling

Medefinanciering andere progr.lijnen

Totaal lasten doelstellingen

Programma- en overige activiteiten Kerk in Actie						
Zending	Wereld- diaconaat	Binnenl. diaconaat	Totaal progr.	Comm./ voorl.	Interactief	Totaal 2013
6.762	16.930	1.855	25.547	0	0	25.547
32	158	24	214	0	0	214
72	84	163	319	172	7	498
0	-2	82	80	-8	0	72
0	0	86	86	118	0	204
1.044	1.882	572	3.498	298	478	4.274
51	30	33	114	1	1	115
134	103	52	288	30	46	364
8.094	19.186	2.866	30.146	610	532	31.288
430	379	224	1.033	170	274	1.477
8.524	19.564	3.090	31.178	780	807	32.765
1.074	1.547	-108	2.513	-780	-807	927
9.598	21.111	2.983	33.691	0	0	33.691

Lastenverdeling totaal

(x € 1.000)

Directe steunverlening

- Subsidies en bijdragen
- Afdrachten contributies e.d.
- Activiteiten incl. uitbesteed werk
- Inzet van/aan andere progr. lijnen
- Publiciteit en communicatie
Personeelskosten
Huisvestingskosten
Kantoor en algemene kosten
Dotaties aan voorzieningen
Doorbelaste kosten B&A vanuit C&F
Eigen inkomsten
Totaal lasten (voor doorbelasting)

Doorbelaste kosten kosten beheer
& administratie naar doelstelling

Medefinanciering andere progr.lijnen

Totaal lasten doelstellingen

Lasten doelstel- lingen	Werving baten	Kosten beheer& adm.	Rekening 2013	Begroting 2013	Rekening 2012
25.547			25.547	21.741	25.547
214			214	80	162
498	1.319	13	1.829	2.609	2.717
72		8	79	121	91
204			204	255	301
4.274	659	560	5.493	5.706	5.808
115		173	288	625	549
364	50	239	653	699	833
		41	41	30	35
	314	444	758	712	770
		0	0	-619	-495
31.288	2.342	1.477	35.106	31.959	36.317
1.477		-1.477	0	0	0
32.765	2.342	0	35.106	31.959	36.317
927			927	1.017	990
33.691	2.342	0	36.033	32.976	37.307

Besteed aan doelstellingen (14)

Kerk in Actie

(x € 1.000)

(Directe) Steunverlening

	Rekening 2013	Begroting 2013	Rekening 2012
- Subsidies en bijdragen	25.547	19.688	25.547
- Afdrachten contributies en dergelijke	214	80	162
- Activiteiten inclusief uitbesteed werk	319	615	563
- Inzet van/aan andere programmalijnen	80	68	100
- Publicaties en communicatie	86	90	71
Personeelskosten	3.498	3.088	3.841
Huisvestingskosten	114	170	132
Kantoor- en algemene kosten	288	241	320
Medefinanciering andere programmalijnen	2.513	2.541	2.647
Totaal Kerk in Actie	32.659	26.580	33.384

Zending

(x € 1.000)

(Directe) Steunverlening

	Rekening 2013	Begroting 2013	Rekening 2012
- Subsidies en bijdragen	6.762	7.051	7.854
- Afdrachten contributies en dergelijke	32	31	11
- Activiteiten inclusief uitbesteed werk	72	219	193
- Inzet van/aan andere programmalijnen	0		
- Publicaties en communicatie	0		
Personeelskosten	1.044	1.121	1.436
Huisvestingskosten	51	76	69
Kantoor- en algemene kosten	134	104	108
Medefinanciering andere programmalijnen	1.074	1.088	1.151
Totaal zending	9.167	9.689	10.821

Werelddiaconaat

(x € 1.000)

(Directe) Steunverlening

	Rekening 2013	Begroting 2013	Rekening 2012
- Subsidies en bijdragen	16.930	11.437	15.774
- Afdrachten contributies en dergelijke	158	49	151
- Activiteiten inclusief uitbesteed werk	84	231	138
- Inzet van/aan andere programmalijnen	-2	3	
- Publicaties en communicatie	0		
Personeelskosten	1.882	1.512	1.944
Huisvestingskosten	30	63	36
Kantoor- en algemene kosten	103	89	180
Medefinanciering andere programmalijnen	1.547	1.654	1.697
Totaal (incl. Noodhulp, Kinderen i/d Knel en FairClimate)	20.733	15.038	19.921

Binnenlands diaconaal werk (x € 1.000)	Rekening 2013	Begroting 2013	Rekening 2012
<i>(Directe) Steunverlening</i>			
- Subsidies en bijdragen	1.855	1.200	1.919
- Afdrachten contributies en dergelijke	24		
- Activiteiten inclusief uitbesteed werk	163	165	232
- Inzet van/aan andere programmalijnen	82	65	100
- Publicaties en communicatie	86	90	71
Personeelskosten	572	455	461
Huisvestingskosten	33	31	27
Kantoor- en algemene kosten	52	48	32
Medefinanciering andere programmalijnen	-108	-201	-201
Totaal binnenlands diaconaal werk	2.758	1.853	2.642

Werving baten (15)

Eigen fondsenwerving (x € 1.000)	Rekening 2013	Begroting 2013	Rekening 2012
Directe kosten activiteiten inclusief uitbesteed werk	1.319	1.481	1.977
Personeelskosten	659	857	452
Kantoor- en algemene kosten	50	56	90
Aandeel in kosten beheer en administratie	314	313	324
Totaal eigen fondsenwerving	2.342	2.707	2.843

Eigen fondsenwerving naar programma (x € 1.000)	Rekening 2013	Begroting 2013	Rekening 2012
Zending	737	851	876
Werelddiaconaat	908	1.049	990
Noodhulp	162	188	306
Kinderen in de Knel	303	350	368
FairClimate	54	63	76
Binnenlands diaconaat	178	206	228
Totaal naar programma	2.342	2.707	2.843

Kosten beheer en administratie (16)

De dienstenorganisatie volgt een bestendige gedragslijn met betrekking tot de toerekening van de kosten beheer en administratie aan Kerk in Actie. Deze heeft betrekking op kosten van de ondersteunende stafafdelingen die over de inhoudelijke programmalijnen worden verdeeld, zoals in de waarderingsgrondslagen in deze jaarrekening is beschreven.

Het aandeel in 2013 van Kerk in Actie in de kosten Beheer & Administratie bedraagt circa 15% van de kosten van de hieronder weergegeven afdelingen.

Beheer & Administratie naar afdeling (x € 1.000)	Rekening 2013	Begroting 2013	Rekening 2012
Directie	62	62	63
Financiën & Control	274	274	289
Human Resource Management	130	130	139
Servicedesk	45	45	48
Facilitaire zaken	521	515	542
Totaal B&A naar afdeling	1.033	1.026	1.080

Beheer & Administratie naar kostensoort (bedragen x € 1.000)	Rekening 2013	Begroting 2013	Rekening 2012
Personeelskosten	500 }	867 {	695
Overige personeelskosten	60 }		78
Huisvestingskosten	173	385	417
Kantoor- en algemene kosten	239	374	350
Dotaties aan voorzieningen	41	37	35
- Activiteiten incl. uitbesteed werk	13		
- Inzet van/aan andere programmalijnen	8		
	1.033	1.663	1.575
Af: inkomsten van derden	0	-637	-495
Totaal B&A naar kostensoort	1.033	1.026	1.080
<i>Percentage kosten beheer & administratie</i>	<i>2,9%</i>	<i>3,4%</i>	<i>2,9%</i>

* Het percentage beheer & administratie komt tot stand door het aandeel in de kosten beheer & administratie te delen door de totale lasten van Kerk in Actie.

Personeelskosten Kerk in Actie

Personeelskosten (x € 1.000)	Rekening 2013	Begroting 2013	Rekening 2012
Bruto salarissen	1.654	1.765	1.693
Sociale lasten	253	262	235
Pensioenpremies	187	197	185
Reiskosten woon-werkverkeer	59	52	58
Ontvangen WAO-/Pensioen-/WW-uitkeringen	-9		-20
Totaal personeelskosten	2.144	2.277	2.152
Gemiddelde bezetting in fte's*	32,11	32,46	31,96
Gemiddelde personeelskosten per fte (x € 1)	66.777	70.157	67.330

Overige personeelskosten (x € 1.000)	Rekening 2013	Begroting 2013	Rekening 2012
Externe deskundigheid/uitzendkrachten	28		16
Vergoeding inhuur personeel via ICCO	586	100	461
Vergoeding overige inzet via ICCO			81
Vergoeding kosten Regional offices	544	500	604
Reiskosten buitenland	102	100	90
Reiskosten binnenland	19	25	21
Personeelswerving	4		4
Opleidingskosten	29	20	11
Jubilea/afscheid personeel	4		5
Diversen	37	65	50
Totaal overige personeelskosten	1.354	810	1.341

Totaal personeelskosten (x € 1.000)	Rekening 2013	Begroting 2013	Rekening 2012
Kerk in Actie	3.498	3.087	3.493

Kosten directie en bestuur

Personeelskosten directie	H. Feenstra, Algemeen directeur	Ds. E. Overeem, Adjunct- directeur	Rekening 2013	Begroting 2013	Rekening 2012
<i>Dienstverband</i>					
<i>Aard (looptijd)</i>	<i>Onbepaald</i>	<i>Onbepaald</i>			
<i>Uren (voltijds werkweek)</i>	36	18			
<i>Parttime percentage</i>	100%	50%			
<i>Periode</i>	01/12	01/12			
<i>Bezoldiging (x € 1.000)</i>					
<i>Jaarinkomen:</i>					
Bruto loon/salaris	103	40	143	146	143
Vakantiegeld	8	3	11	11	11
Eindejaarsuitkering	9	4	13	12	12
Variabel jaarinkomen					
Totaal jaarinkomen	120	47	167	169	166
Sociale lasten	8	4	12	12	12
Belastbare vergoedingen/bijtellings					
Pensioenlasten	25	6	30	21	22
Overige beloningen op termijn					
Uitkeringen beëindiging dienstverband					
Totaal overige lasten en vergoedingen	32	10	43	33	34
Totaal bezoldiging 2013	153	58	210	202	200
Totaal bezoldiging begroting 2013	147	56	203		
Totaal bezoldiging 2012	145	55	200		

Het aandeel van Kerk in Actie in de directiekosten bedraagt in 2013 17,3% (2012: 17,3%).

Verantwoordingen ten behoeve van de samenwerkende hulporganisaties

GEGEVENS TEN BEHOEVE VAN BEREKENING VERDEELSLEUTEL SHO

(bedragen x € 1.000)	2011	2012	2013
1 de omvang van de geboden noodhulp en hulp bij wederopbouw	2.585	2.363	3.456
2 de opbrengsten uit eigen fondswerving	29.314	28.818	26.240

Financiële (eind)verantwoording ultimo 2013 nationale acties samenwerkende hulporganisaties

Beschikbare SHO middelen (x € 1,00)	Haïti aardbeving	Syrië	Filipijnen	Totaal
Balans 1-1-2013	4.209.853	0	0	4.209.853
Bij:				
Baten uit gezamenlijke actie	0	531.283	3.197.097	3.728.380
Rente	26.133		0	26.133
Totaal baten	26.133	531.283	3.197.097	3.754.513
Af:				
AKV	0	28.970	209.156	238.126
Totaal beschikbaar voor hulpactiviteit	4.235.986	502.313	2.987.941	7.726.240
Af:				
Onvoorwaardelijke committeringen	3.826.866	502.313	533.178	4.862.357
Balans 31-12-2013	409.120	0	2.454.763	2.863.883
Af:				
Voorwaardelijke committeringen*	340.308	0	363.904	704.212
Totaal beschikbare committeringsruimte	68.812	0	2.090.859	2.159.671

* Zie niet in de de balans opgenomen activa en/of verplichtingen (Jaarrekening 2013 Kerk in Actie)

Ontvangen SHO middelen (x € 1,00)	Balans 01-01-13	Bij: baten cf.verdeling	Af: ontvangen van SHO	Balans 31-12-13
Aardbeving Haïti	2.608.279		1.902.642	705.637
Syrië		531.283	531.283	0
Filipijnen		3.197.097	3.197.097	0
Totaal	2.608.279	3.728.380	5.631.022	705.637

Financiële (eind)verantwoording ultimo 2013 nationale acties Samenwerkende hulporganisaties

Aardbeving Haïti (x € 1,00)	Periode 13-1-2010		t/m	31-12-2013		
	Boekjaar			Tot en met boekjaar		
			Totaal			Totaal
Baten						
Baten uit gezamenlijke actie			0			13.140.333
idem, ten behoeve van gastdeelnemer			0			3.219.414
Rente			26.133			282.748
Totaal baten			26.133			16.642.495
Kosten voorbereiding en coördinatie						
AKV			0			912.596
Totaal beschikbaar voor hulpactiviteit			26.133			15.729.899
(UO = Uitvoerende organisatie)	Boekjaar			Tot en met boekjaar		
(IK = Internationale koepel)	Noodhulp	Wederopbouw	Totaal	Noodhulp	Wederopbouw	Totaal
Lasten						
Committeringen van Kerk in Actie						
o verstrekte steun via de UO	1.247.255		1.247.255	2.762.927	5.358.824	8.121.751
o verstrekte steun via de IK	946.857		946.857	1.080.405	2.943.379	4.023.784
o verstrekte steun via Kerk in Actie	40.970		40.970	113.621	214.710	328.331
o naar gastdeelnemer	0		0	475.200	2.712.020	3.187.220
	0	2.235.082	2.235.082	4.432.153	11.228.933	15.661.086
Totaal beschikbare committeringsruimte			-2.208.949			68.812
	Boekjaar			Tot en met boekjaar		
	Noodhulp	Wederopbouw	Totaal	Noodhulp	Wederopbouw	Totaal
Inzicht in kasstromen van de deelnemer						
Overmakingen met betrekking tot:						
o verstrekte steun via de UO	1.697.536		1.697.536	2.762.927	4.985.000	7.747.927
o verstrekte steun via de IK	946.857		946.857	1.080.405	2.943.379	4.023.784
o verstrekte steun via Kerk in Actie	40.004		40.004	113.621	213.744	327.365
o naar gastdeelnemer	438.410		438.410	475.200	1.918.210	2.393.410
	3.122.807		3.122.807	4.432.153	10.060.333	14.492.486
Inzicht in bestedingen ter plaatse						
o Besteding door de UO	1.661.821		1.661.821	2.782.744	4.048.664	6.831.408
o Besteding door de IK	807.524		807.524	1.189.330	2.706.036	3.895.366
o Besteding door Kerk in Actie	40.004		40.004	113.621	213.744	327.365
o verantwoording door gastdeelnemer	898.463		898.463	475.200	1.537.391	2.012.591
	0	3.407.812	3.407.812	4.560.895	8.505.835	13.066.730

Financiële (eind)verantwoording ultimo 2013 nationale acties Samenwerkende hulporganisaties

Syrië (x € 1,00)	Periode 1-4-2013		t/m	31-12-2013		
	Boekjaar			Tot en met boekjaar		
			Totaal			Totaal
Baten						
Baten uit gezamenlijke actie			531.283			531.283
idem, ten behoeve van gastdeelnemer						0
Rente						0
Totaal baten			531.283			531.283
Kosten voorbereiding en coördinatie						
AKV			28.970			28.970
Totaal beschikbaar voor hulpactiviteit			502.313			502.313
(UO = Uitvoerende organisatie)						
(IK = Internationale koepel)						
	Boekjaar			Tot en met boekjaar		
	Noodhulp	Wederopbouw	Totaal	Noodhulp	Wederopbouw	Totaal
Lasten						
Committeringen van Kerk in Actie						
o verstrekte steun via de UO	502.313		502.313	502.313		502.313
o verstrekte steun via de IK			0		0	0
o verstrekte steun via Kerk in Actie			0		0	0
	502.313	0	502.313	502.313	0	502.313
Totaal beschikbare committeringsruimte			0			0
	Boekjaar			Tot en met boekjaar		
	Noodhulp	Wederopbouw	Totaal	Noodhulp	Wederopbouw	Totaal
Inzicht in kasstromen van de deelnemer						
Overmakingen met betrekking tot:						
o verstrekte steun via de UO	502.313		502.313	502.313		502.313
o verstrekte steun via de IK			0		0	0
o verstrekte steun via Kerk in Actie			0		0	0
	502.313	0	502.313	502.313	0	502.313
Inzicht in bestedingen ter plaatse						
o Besteding door de UO	502.313		502.313	502.313		502.313
o Besteding door de IK			0		0	0
o Besteding door Kerk in Actie			0		0	0
	502.313	0	502.313	502.313	0	502.313

Overige gegevens

Vaststelling

De kleine synode van de Protestantse Kerk in Nederland heeft de jaarrekening over het boekjaar 2012 behandeld en vastgesteld in de vergadering van 21 juni 2013.

Gebeurtenissen na balansdatum

Begin maart 2014 is een voorschot op een verkregen nalatenschap voor de Generale Synode van de Protestantse Kerk in Nederland ontvangen van € 272k, welk bedrag dient te worden besteed voor het werelddiaconaat.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Deze controleverklaring is op de volgende bladzijde weergegeven.

